

Förordning om ändring i högskoleförordningen (1993:100);

utfärdad den 21 juni 2006.

Regeringen föreskriver¹ i fråga om högskoleförordningen (1993:100)²
dels att 6–9 kap. skall upphöra att gälla,
dels att 1 kap. 4 och 6 §§, 2 kap. 2 §, 3 kap. 1 och 6 §§, 4 kap. 3, 9, 20 och
30 §§, 5 kap. 1–5, 7 och 10 §§, 11 kap. 7 §, 12 kap. 2 § samt bilaga 2 till
förordningen skall ha följande lydelse,
dels att det i förordningen skall införas en ny paragraf, 1 kap. 16 §, två nya
kapitel, 6 och 7 kap. samt närmast före 1 kap. 16 § en ny rubrik av följande
lydelse.

1 kap.

4 § Med student avses i denna förordning den som är antagen till och bedriver högskoleutbildning, och med doktorand en student som är antagen till och bedriver utbildning på forskarnivå, allt i den utsträckning inte annat anges särskilt.

6 § Bestämmelserna i 2–7 och 10 kap. gäller högskolor för vilka staten är huvudman, om inte annat framgår av bestämmelserna i 11 kap.

¹ Jfr prop. 2004/05:162, bet. 2005/06:UbU3, rskr. 2005/06:160 och bet. 2005/06:UbU15, rskr. 2005/06:214.

² Förordningen omtryckt 1998:1003.

Senaste lydelse av

6 kap. 7 § 2004:289

6 kap. 9 § 2004:289

6 kap. 11 a § 2004:289

rubriken närmast före 6 kap. 11 a §
2004:289

6 kap. 11 b § 2004:289

rubriken närmast före 6 kap. 11 b §
2004:289

6 kap. 12 § 2004:219

6 kap. 14 § 2004:761

6 kap. 15 § 2001:972

6 kap. 19 § 2004:289

rubriken närmast före 6 kap. 19 §
2004:289

6 kap. 20 § 2004:289

rubriken närmast före 6 kap. 20 §
2004:289

7 kap. 3 § 2002:761

7 kap. 4 § 2002:761

7 kap. 7 § 2002:761

7 kap. 9 § 2002:761

7 kap. 10 § 2005:1037

7 kap. 11 § 2002:761

7 kap. 13 § 2002:761

7 kap. 15 § 2005:1037

7 kap. 16 c § 2002:761

7 kap. 18 § 2003:343

8 kap. 2 § 2002:139

8 kap. 3 § 2000:261

8 kap. 3 a § 2001:211

8 kap. 3 b § 2002:761

8 kap. 27 § 2001:23

rubriken närmast före 8 kap. 27 §
2001:23

9 kap. 3 § 2002:139

9 kap. 3 a § 1998:1692

9 kap. 8 § 2001:23

rubriken närmast före 9 kap.

8 § 2001:23.

16 § En högskola som genom en anmälan eller på något annat sätt får kännedom om en misstanke om oredlighet i forskning, konstnärligt utvecklingsarbete eller annat utvecklingsarbete vid högskolan skall utreda misstankarna.

2 kap.

2 §³ Styrelsen för en högskola skall själv besluta

1. i viktigare frågor om verksamhetens övergripande inriktning och högskolans organisation,

2. om årsredovisningar, delårsrapporter, budgetunderlag och viktigare framställningar i övrigt,

3. om åtgärder med anledning av Riksrevisionens revisionsberättelser och revisionsrapporter,

4. om revisionsplan och åtgärder med anledning av redovisning enligt 6 § förordningen (1995:686) om intern revision vid statliga myndigheter m.fl.,

5. i viktigare frågor om den interna resursfördelningen och uppföljningen av denna,

6. om viktigare föreskrifter,

7. a) om skiljande från anställning på grund av personliga förhållanden, dock inte i fråga om provanställning,

b) om disciplinansvar,

c) om åtalsanmälan,

d) om avstängning eller läkarundersökning,

8. om den antagningsordning som nämns i 6 kap. 3 § andra stycket,

9. om den anställningsordning som nämns i 4 kap. 14 §, och

10. i frågor i övrigt som är av principiell vikt.

Av bestämmelserna i 2 kap. 7, 8 och 10 §§, 3 kap. 2 och 6 §§ samt 11 kap. 6 § framgår att styrelsen för högskolan skall besluta själv också i vissa andra frågor än de som avses i första stycket.

Frågor som avses i första stycket 7 a–7 d skall dock avgöras av personalansvarsnämnden vid högskolan, om en sådan nämnd finns inrättad. Dessa frågor skall i vissa fall prövas av Statens ansvarsnämnd, vilket framgår av 4 kap. 33 §.

3 kap.

1 § För utbildning på forskarnivå finns det ett humanistisk-samhällsvetenskapligt, ett medicinskt, ett naturvetenskapligt och ett tekniskt vetenskapsområde.

6 § Vid högskolor med konstnärlig utbildning skall styrelsen inrätta ett organ som har ansvaret för det konstnärliga utvecklingsarbetet. Organet skall benämnas nämnden för konstnärligt utvecklingsarbete. Om det inte inrättas något särskilt organ för utbildningen, skall nämnden ansvara också för den.

Ledamöterna i nämnden för konstnärligt utvecklingsarbete, utom representanterna för studenterna, skall utses genom val bland lärare som arbetar inom konstnärlig verksamhet vid den högskola som nämnden hör till. Val skall förrättas med slutna sedlar. Om rösterna faller lika vid ett val, skall lotten fälla utslaget.

Flertalet av ledamöterna skall vara lärare vid den högskola som nämnden hör till.

Studenterna vid högskolan har rätt att vara representerade med minst tre ledamöter i nämnden.

En av ledamöterna skall vara nämndens ordförande och en skall vara dess vice ordförande. Ordföranden och vice ordföranden skall utses av rektor på förslag av berörda lärare.

4 kap.

3 §⁴ En högskola skall besluta om i vilken omfattning lärarna vid högskolan skall ha hand om utbildning, forskning eller konstnärligt utvecklingsarbete och administrativt arbete. Därvid skall högskolan sträva efter att lärare ur alla lärarkategorier undervisar inom utbildning på grundnivå eller avancerad nivå. Forskarassistenter och biträdande lektorer skall dock i huvudsak bedriva forskning.

Vid tillämpningen av första stycket skall högskolan beakta vad som följer av 3 kap. 1, 2 och 5 §§ högskolelagen (1992:1434), andra författningsbestämmelser samt avtal.

9 §⁵ Behörig att anställas som adjunkt är den som har

1. avlagt examen från högskoleutbildning eller har motsvarande kompetens,
2. genomgått högskolepedagogisk utbildning eller på annat sätt förvärvat motsvarande kunskaper, samt
3. visat pedagogisk skicklighet.

Den som inte har sådan behörighet som anges i första stycket 2 skall ändå anses behörig, om anställningens innehåll föranleder det eller om det annars finns särskilda skäl.

Bestämmelser om anställning av adjunkter som inte har sådan behörighet som anges i första stycket 2 och som inte heller skall anses behöriga enligt andra stycket finns i 30 § 5.

20 §⁶ Fakultetsnämnden, nämnden för konstnärligt utvecklingsarbete eller det särskilda organet till vars ansvarsområde anställningen huvudsakligen hör skall bereda ärenden och avge förslag vid anställning av professorer, lektorer och forskarassistenter.

Om högskolan har inrättat särskilda organ för utbildning på grundnivå eller avancerad nivå inom ansvarsområdet för en fakultetsnämnd eller en nämnd för konstnärligt utvecklingsarbete, skall högskolan bestämma i

⁴ Senaste lydelse 2001:211.

⁵ Senaste lydelse 2002:761.

⁶ Senaste lydelse 2001:23.

vilken utsträckning sådana särskilda organ skall svara för beredningen och lämna förslag till anställning.

30 §⁷ Lärare skall anställas tills vidare. En anställning får dock tidsbegränsas enligt lagen (1982:80) om anställningsskydd, om det inte är fråga om anställning som professor. Därutöver gäller följande i fråga om tidsbegränsning av en anställning:

1. En lärare inom konstnärlig verksamhet får anställas tills vidare, dock längst fem år. Sådan anställning får förnyas. Den sammanlagda anställningstiden får dock omfatta högst tio år. Vid sådan befordran som avses i 11 och 13 §§ skall anställning ske tills vidare.

2. En adjungerad professor, en adjungerad lektor och en adjungerad adjunkt skall anställas tills vidare, dock längst tre år. Sådan anställning får förnyas. Den sammanlagda anställningstiden får dock omfatta högst sex år.

3. En lektor och en adjunkt får anställas tills vidare, dock längst ett år, om det är hans eller hennes första anställning tills vidare eller tills vidare, dock längst till en viss tidpunkt, som lektor eller adjunkt. Detta gäller dock inte vid sådan befordran som avses i 13 eller 13 a §. Sådan anställning som avses i denna punkt får inte förnyas.

4. En lektor och en adjunkt får anställas tills vidare, dock längst tre år, om han eller hon är tillsvidareanställd som lektor eller adjunkt vid en annan högskola. Sådan anställning som avses i denna punkt får inte förnyas.

5. En lektor och en adjunkt skall anställas tills vidare, dock längst ett år, om han eller hon inte uppfyller behörighetskravet i 7 § första stycket 2, 8 § första stycket 2 eller 9 § första stycket 2 och inte heller skall anses behörig enligt bestämmelsen i 7 § tredje stycket, 8 § tredje stycket eller 9 § andra stycket. Sådan anställning får förnyas, dock längst ett år. Om lektorn eller adjunkten förvärvar behörighet under anställningstiden, skall anställningen på begäran av lektorn eller adjunkten övergå i en anställning tills vidare.

6. En biträdande lektor skall anställas tills vidare, dock längst fyra år. Sådan anställning får förnyas, dock längst ett år, om den biträdande lektorn har undervisat inom utbildning på grundnivå eller avancerad nivå mer än 25 procent av arbetstiden.

7. En forskarassistent skall anställas tills vidare, dock längst fyra år. Sådan anställning får förnyas så att den sammanlagda anställningstiden omfattar mer än fyra år, om det finns särskilda skäl.

8. En timlärare skall anställas tills vidare, dock längst ett år. En anställning som timlärare får avse högst 20 procent av motsvarande heltidsanställning. Anställning som timlärare får förnyas.

9. En gästlärare skall anställas tills vidare, dock längst till en viss tidpunkt. Sådan anställning får förnyas. Den sammanlagda anställningstiden får dock omfatta högst fem år.

5 kap.

1 §⁸ Högskolorna får ha särskilda anställningar för doktorander för att dessa skall genomföra sin utbildning på forskarnivå.

⁷ Senaste lydelse 2002:761.

⁸ Senaste lydelse 2002:139.

2 § Den som är anställd som doktorand skall främst ägna sig åt sin egen utbildning.

En anställd får dock i begränsad omfattning arbeta med utbildning, forskning och administration. Sådant arbete får, innan doktorsexamen har avlagts, inte omfatta mer än 20 procent av full arbetstid.

3 § Bara den som antas eller redan har antagits till en utbildning på forskarnivå vid en högskola får anställas som doktorand.

4 §⁹ Den som har fått utbildningsbidrag för doktorander skall efter ansökan anställas som doktorand senast när det enligt den individuella studieplanen återstår en utbildningstid som motsvarar två års utbildning på heltid till doktorsexamen. Detta gäller dock inte, om fakultetsnämnden eller ett sådant särskilt organ som avses i 2 kap. 5 a § andra stycket tredje och fjärde meningarna högskolelagen (1992:1434) har beslutat att dra in doktorandens resurser enligt 6 kap. 37 § denna förordning eller utbildningsbidraget enligt 14 § förordningen (1995:938) om utbildningsbidrag för doktorander.

5 § När en doktorand skall anställas i andra fall än som avses i 4 § skall avseende fästas vid förmågan att tillgodogöra sig utbildningen på forskarnivå. Vidare skall andra och tredje stycket gälla.

Om en doktorand skall anställas i samband med antagning till utbildningen, skall bestämmelserna i 7 kap. 41 § andra och tredje stycket om bestämmande av bedömningsgrunder och om hinder mot företräde tillämpas.

Högskolan skall genom annonsering eller ett därmed likvärdigt förfarande informera om den lediga anställningen, så att den som är intresserad av anställningen kan anmäla det till högskolan inom viss tid. Information behöver dock lämnas bara om en doktorand skall anställas i samband med antagning till utbildningen och om det av 7 kap. 37 § följer att information skall lämnas vid antagningen.

7 §¹⁰ En anställning som doktorand skall gälla tills vidare, dock längst till en viss tidpunkt och aldrig för längre tid än ett år efter avlagd doktorsexamen.

Den första anställningen får gälla högst ett år. Anställningen får förnyas med högst två år i taget.

En person får vara anställd som doktorand under sammanlagt högst åtta år. Den sammanlagda anställningstiden får dock inte vara längre än vad som motsvarar utbildning på forskarnivå på heltid under fyra år. Vid studier som skall avslutas med licentiatexamen får den sammanlagda anställningstiden inte vara längre än vad som motsvarar utbildning på forskarnivå på heltid under två år. Från dessa tider skall avräkning göras för den studietid då doktoranden inte har varit anställd som doktorand.

Den sammanlagda anställningstiden får dock vara längre än vad som anges i tredje stycket, om det finns särskilda skäl. Sådana skäl kan vara ledighet på grund av sjukdom, ledighet för tjänstgöring inom totalförsvaret

⁹ Senaste lydelse 2002:139.

¹⁰ Senaste lydelse 2002:139.

eller för förtroendeuppdrag inom fackliga organisationer och studentorganisationer eller föräldraledighet.

10 § Bara den som får utbildningsbidrag för doktorander får vara anställd som assistent.

Bara den som är antagen till utbildning på grundnivå eller avancerad nivå får anställas som amanuens.

Bara den som har avlagt läkarexamen eller tandläkarexamen eller som antas eller redan har antagits till utbildning på forskarnivå inom ett medicinskt vetenskapsområde får anställas som klinisk assistent.

6 kap. Utbildningen

Bestämmelser för all utbildning

Inledande bestämmelse

1 § I detta kapitel finns det bestämmelser om utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå.

Omfattningen av utbildningen

2 § Omfattningen av utbildningen skall anges i högskolepoäng där heltidsstudier under ett normalstudieår om 40 veckor motsvarar 60 högskolepoäng.

Studievägledning och information

3 § Studenter skall ges tillgång till studievägledning och yrkesorientering. Högskolan skall se till att den som avser att påbörja en utbildning har tillgång till den information om utbildningen som behövs.

Särskilt skall högskolans antagningsordning finnas tillgänglig. Med antagningsordning avses de regler för utbildning som högskolan tillämpar i fråga om dels ansökan, behörighet och undantag från behörighetsvillkor samt urval, dels hur beslut om antagning och undantag från behörighetsvillkor fattas. När det gäller utbildning på grundnivå och avancerad nivå avses även regler om hur beslut om behörighet överklagas.

Examina

4 § Inom utbildningen får bara de examina avläggas som anges i bilaga 2 till denna förordning (examensordningen).

5 § I examensordningen anges det på vilken nivå en viss examen skall avläggas och vilka krav som skall uppfyllas för en viss examen (examensbeskrivning).

Tillgodoräkande

6 § Om en student vid en högskola i Sverige har gått igenom viss högskoleutbildning med godkänt resultat, har studenten rätt att tillgodoräkna sig detta för högskoleutbildning vid en annan högskola. Detta gäller dock inte, om det finns en väsentlig skillnad mellan utbildningarna.

Detsamma gäller studenter som har gått igenom en viss utbildning med godkänt resultat

1. vid universitet eller annan läroanstalt för högre utbildning i Danmark, Finland, Island eller Norge eller hos den som är part i Europarådets konvention av den 11 april 1997 om erkännande av bevis avseende högre utbildning i Europaregionen (SÖ 2001:46), eller

2. vid Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap.

7 § En student har rätt att tillgodoräkna sig annan utbildning än den som avses i 6 §, om de kunskaper och färdigheter som studenten åberopar är av en sådan beskaffenhet och har en sådan omfattning att de i huvudsak svarar mot den utbildning för vilken de är avsedda att tillgodoräknas. En student får även tillgodoräknas motsvarande kunskaper och färdigheter som har förvärvats i yrkesverksamhet.

8 § Högskolan skall pröva om tidigare utbildning eller verksamhet kan godtas för tillgodoräkning.

Den som är student kan komma i fråga för tillgodoräkning. Även den som har gått igenom en sådan uppdragsutbildning som avses i 6 och 7 §§ förordningen (2002:760) om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor kan komma i fråga för tillgodoräkning för utbildning på grundnivå eller avancerad nivå.

Examensbevis

9 § En student som uppfyller fordringarna för en examen skall på begäran få examensbevis av högskolan.

10 § I examensbeviset skall högskolan ange examensbenämningen och på vilken nivå examen avläggs.

Översättningen av examensbenämningen till ett eller flera språk får anges i examensbeviset. I examensordningen finns det bestämmelser om examensbenämning och om översättning av examensbenämningen.

I examensbeviset för en examen på grundnivå eller avancerad nivå skall det anges vilka kurser som ingår i examen. Om en kurs som ingår i en examen har godkänts vid en annan högskola än den som utfärdar examensbeviset, skall det anges vid vilken högskola som kursen har godkänts. Motsvarande skall gälla om en del av utbildningen till en examen på forskarnivå har godkänts vid en annan högskola än den som utfärdar examensbeviset.

Till examensbeviset skall det fogas en bilaga som beskriver utbildningen och dess plats i utbildningssystemet. Högskoleverket får meddela närmare föreskrifter om vad bilagan skall innehålla.

11 § Om ett examensbevis skall avse utbildning vid mer än en högskola, skall beviset utfärdas av den högskola där studenten har slutfört sin utbildning. Detta gäller dock inte om de berörda högskolorna i det enskilda fallet har kommit överens om något annat.

12 § I förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor finns det bestämmelser om studiedokumentation m.m.

| **Utbildning på grundnivå och avancerad nivå**

| *Kurser och program*

13 § All utbildning på grundnivå och avancerad nivå skall bedrivas i form av kurser. Kurser får sammanföras till utbildningsprogram.

| *Kursplan*

14 § För en kurs skall det finnas en kursplan.

15 § I kursplanen skall följande anges:

1. kursens benämning,
2. om kursen är på grundnivå eller avancerad nivå,
3. antal högskolepoäng som kursen omfattar,
4. kursens fördjupning i förhållande till examensfordringarna för kandidat-, magister- respektive masterexamen,
5. kursens mål,
6. det huvudsakliga innehållet i kursen,
7. den kurslitteratur och de övriga läromedel som skall användas,
8. de krav på förkunskaper och andra villkor utöver grundläggande behörighet som gäller för att bli antagen till kursen (särskild behörighet),
9. formerna för att bedöma studenternas prestationer,
10. de betygsgrader som skall användas,
11. om kursen är uppdelad i delar, och
12. om antalet tillfällen för prov och praktik eller motsvarande utbildningsperioder för att bli godkänd är begränsat.

I kursplanen skall det också anges när kursplanen eller en ändring av den skall börja gälla samt de övergångsbestämmelser och övriga föreskrifter som behövs.

| *Utbildningsplan*

16 § För utbildningsprogram skall det finnas en utbildningsplan. Av 14 § framgår att det för kurserna inom programmet skall finnas kursplaner.

17 § I utbildningsplanen skall följande anges:

1. de kurser som utbildningsprogrammet omfattar,
2. den huvudsakliga uppläggningsplanen av utbildningsprogrammet, och
3. de krav på förkunskaper och andra villkor utöver grundläggande behörighet som gäller för att bli antagen till utbildningsprogrammet (särskild behörighet).

I utbildningsplanen skall det också anges när utbildningsplanen eller en ändring av den skall börja gälla samt de övergångsbestämmelser och övriga föreskrifter som behövs.

Betyg

18 § Om inte annat är föreskrivet i kursplanen, skall betyg sättas på en genomgången kurs. Betyget skall bestämmas av en av högskolan särskilt utsedd lärare (examinator).

19 § Som betyg skall användas något av uttrycken underkänd, godkänd eller väl godkänd, om inte högskolan föreskriver ett annat betygssystem.

Kursbevis

20 § En student som har fått en kurs godkänd skall på begäran få kursbevis av högskolan.

Om kursbeviset skall avse utbildning vid mer än en högskola, skall beviset utfärdas av den högskola där studenten har slutfört kursen. Detta gäller dock inte om de berörda högskolorna i det enskilda fallet har kommit överens om något annat.

Antal prov m.m.

21 § Om en högskola begränsar det antal tillfällen som en student får genomgå prov för att få godkänt resultat på en kurs eller del av en kurs, skall antalet tillfällen bestämmas till minst fem. Om godkänt resultat på en kurs eller del av en kurs förutsätter att studenten genomgått praktik eller motsvarande utbildning med godkänt resultat, skall antalet praktik- eller motsvarande utbildningsperioder bestämmas till minst två.

22 § En student, som utan godkänt resultat har genomgått två prov för en kurs eller en del av en kurs, har rätt att få en annan examinator utsedd, om inte särskilda skäl talar mot det.

Rättelse av betyg

23 § Ett beslut enligt 26 § förvaltningslagen (1986:223) om rättelse av skrivfel, räknofel eller liknande förbiseende i fråga om ett betyg skall fattas av en examinator.

Omprövning av betyg

24 § Finner en examinator att ett beslut om betyg är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, skall han eller hon ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt och om det inte innebär att betyget sänks.

Tillstånd att utfärda examina

25 § I 1 kap. 11 § högskolelagen (1992:1434) finns det bestämmelser om tillstånd att utfärda examina på grundnivå och avancerad nivå.

Högskoleverket får besluta vid vilka högskolor som varje examen på grundnivå och avancerad nivå får avläggas.

26 § Tillstånd att utfärda masterexamen får lämnas till universitet och till högskolor inom de vetenskapsområden inom vilka de får utfärda examina på forskarnivå. Ett sådant tillstånd får även lämnas till en högskola inom ett område där högskolan inte får utfärda examina på forskarnivå, om den vetenskapliga miljön inom området är av sådan kvalitet och omfattning att högskolan kan erbjuda utbildning med nära anknytning till utbildning på forskarnivå.

Återkallelse av tillstånd att utfärda examina

27 § Höskoleverket får enligt de förutsättningar som anges i 1 kap. 11 a § högskolelagen (1992:1434) besluta att en högskola inte längre får utfärda en viss examen.

Utbildning på forskarnivå

Tillstånd att anordna utbildning på forskarnivå

28 § Utbildning på forskarnivå får anordnas av universitet. En högskola som inte är ett universitet får anordna utbildning på forskarnivå inom de vetenskapsområden som finns vid den högskolan.

Fakultetsnämndens uppgifter

29 § Fakultetsnämnden skall inom sitt ansvarsområde fastställa ämnen i vilka utbildning på forskarnivå skall anordnas.

30 § Fakultetsnämnden skall ha det övergripande ansvaret för utbildningens kvalitet, effektivitet, uppläggning, studieplaner och handledning samt för samordning av kurser och utbildning av handledare. Fakultetsnämnden skall också ha allmän tillsyn över utbildningen på forskarnivå.

Handledning

31 § För varje doktorand skall fakultetsnämnden utse minst två handledare. En av dem skall utses till huvudhandledare. Doktoranden har rätt till handledning under utbildningen, så länge inte fakultetsnämnden med stöd av 37 § beslutar något annat.

En doktorand som begär det skall få byta handledare.

32 § Ett universitet eller en högskola som anordnar utbildning på forskarnivå skall anordna utbildning av handledare.

Minst en av handledarna för en doktorand skall ha genomgått en sådan utbildning eller av fakultetsnämnden bedömts ha motsvarande kompetens.

Högskolepedagogisk utbildning

33 § Doktorander som undervisar inom utbildningen på grundnivå eller avancerad nivå skall ha genomgått inledande högskolepedagogisk utbildning eller på annat sätt förvärvat motsvarande kunskaper.

34 § För varje ämne inom vilket utbildning på forskarnivå anordnas skall det finnas en allmän studieplan, som fakultetsnämnden fastställer.

35 § I varje allmän studieplan för utbildning på forskarnivå inom ett ämne skall följande anges:

1. det huvudsakliga innehållet i utbildningen och i förekommande fall den litteratur som är obligatorisk inom ämnet,
2. den huvudsakliga uppläggningsen av utbildningen,
3. de krav på förkunskaper och andra villkor utöver grundläggande behörighet som gäller för att bli antagen till utbildningen (särskild behörighet),
4. vad som vid antagning till utbildningen gäller om urval avseende de bedömningsgrunder som skall tillämpas vid prövningen av sökandenas förmåga att tillgodogöra sig utbildningen,
5. de prov som ingår i utbildningen, och
6. i förekommande fall möjligheten att avsluta en del av utbildningen med licentiatexamen.

| *Individuell studieplan*

36 § För varje doktorand skall det upprättas en individuell studieplan. Den skall beslutas av fakultetsnämnden efter samråd med doktoranden och hans eller hennes handledare.

Den individuella studieplanen skall innehålla

1. en tidsplan för doktorandens utbildning,
2. uppgifter om hur doktorandens handledning är organiserad,
3. en beskrivning av de åtaganden i övrigt som doktoranden och fakultetsnämnden har under utbildningstiden, och
4. vad som i övrigt behövs för att utbildningen hela tiden skall kunna bedrivas på ett effektivt sätt.

Den individuella studieplanen skall följas upp av fakultetsnämnden minst en gång varje år. Vid uppföljningen skall doktoranden och huvudhandledaren informera fakultetsnämnden om hur utbildningen framskrider. Fakultetsnämnden kan då eller vid något annat tillfälle när det är motiverat göra de ändringar i den individuella studieplanen som behövs. Utbildningstiden får förlängas bara om det finns särskilda skäl för det. Sådana skäl kan vara ledighet på grund av sjukdom, ledighet för tjänstgöring inom totalförsvaret eller för förtroendeuppdrag inom fackliga organisationer och studentorganisationer eller föräldraledighet. Innan en ändring görs skall doktoranden och handledarna ges möjlighet att yttra sig.

Doktoranden och huvudhandledaren skall skriftligen intyga att de har tagit del av den individuella studieplanen och de ändringar som görs i den.

| *Rätt till handledning och andra resurser*

37 § Om en doktorand i väsentlig utsträckning åsidosätter sina åtaganden enligt den individuella studieplanen, skall fakultetsnämnden besluta att doktoranden inte längre skall ha rätt till handledning och andra resurser för utbildningen. Innan ett sådant beslut fattas skall doktoranden och handle-

darna ges möjlighet att yttra sig. Prövningen skall göras på grundval av deras redogörelser och annan utredning som är tillgänglig för fakultetsnämnden. Vid bedömningen skall det vägas in om fakultetsnämnden har fullgjort sina egna åtaganden enligt den individuella studieplanen. Beslutet skall vara skriftligt och motiverat.

Resurserna får inte dras in för tid då doktoranden är anställd som doktorand eller får utbildningsbidrag för doktorander.

38 § Om resurserna för utbildningen har dragits in enligt 37 §, kan doktoranden efter ansökan hos fakultetsnämnden få tillbaka sin rätt till handledning och andra resurser. Doktoranden måste då, genom att visa upp ett tillkommande studieresultat av beaktansvärd kvalitet och omfattning eller på något annat sätt, göra sannolikt att han eller hon kan fullgöra sina återstående åtaganden enligt den individuella studieplanen.

| *Betyg på prov*

39 § Prov som ingår i utbildning på forskarnivå skall bedömas enligt det betygssystem som högskolan föreskriver.

Betyget skall bestämmas av en av högskolan särskilt utsedd lärare (examinator).

| *Disputation*

40 § Av examensbeskrivningen för doktorsexamen framgår att det för doktorsexamen krävs bl.a. en godkänd vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling). Doktorsavhandlingen skall ha försvarats muntligen vid en offentlig disputation.

41 § Rektor skall bestämma tid och plats för disputationen. Disputationen skall tillkännages i god tid. Vid tillkännagivandet skall doktorsavhandlingen finnas tillgänglig vid högskolan i ett tillräckligt antal exemplar för att det skall vara möjligt att göra en tillfredsställande granskning av avhandlingen vid disputationen.

Fakultetsnämnden skall besluta om minsta antal exemplar inför disputationen och om ersättning för kostnaderna för framställning av denna upplaga.

42 § Disputationen skall ledas av en ordförande. Vid disputationen skall det finnas en opponent. Ordföranden och opponenten skall utses av fakultetsnämnden.

| *Betyg på doktorsavhandling*

43 § En doktorsavhandling skall bedömas med något av betygen underkänd eller godkänd, om inte högskolan föreskriver ett annat betygssystem. Vid betygssättningen skall hänsyn tas till innehållet i avhandlingen och försvaret av avhandlingen.

44 § Betyg för en doktorsavhandling skall beslutas av en betygsnämnd, som utses särskilt för varje avhandling.

45 § En betygsnämnd skall bestå av tre eller fem ledamöter. Fakultetsnämnden skall bestämma antalet ledamöter och utse dessa. Minst en av ledamöterna i betygsnämnden skall utses bland lärarna inom en annan fakultetsnämnds ansvarsområde eller vid en annan högskola. Den som har varit handledare för doktoranden får inte ingå i nämnden annat än om det finns synnerliga skäl. Nämnden skall utse ordförande inom sig.

46 § Opponenten har rätt att vara närvarande vid sammanträden med betygsnämnden och delta i överläggningarna men inte i besluten. Detsamma gäller huvudhandledaren, om han eller hon inte är ledamot.

47 § Betygsnämnden är beslutför när alla ledamöter är närvarande. Som nämndens beslut skall den mening gälla som de flesta enar sig om.

Nämnden skall avgöra om beslutet skall motiveras och om reservation skall redovisas, om inte högskolan har meddelat särskilda föreskrifter om detta.

Delegering

48 § Fakultetsnämnden skall själv besluta i sådana frågor som avses i 37 och 38 §§ men får i övrigt delegera sina uppgifter enligt detta kapitel.

Särskilt organ

49 § Om utbildningen på forskarnivå faller inom ansvarsområdet för ett sådant särskilt organ som avses i 2 kap. 5 a § andra stycket tredje och fjärde meningarna högskolelagen (1992:1434), skall det som i detta kapitel sägs om fakultetsnämnd i stället gälla det särskilda organet.

7 kap. Tillträde till utbildningen

Gemensamma bestämmelser för tillträde till utbildning på grundnivå eller avancerad nivå

1 § Antagning till utbildning på grundnivå eller avancerad nivå skall avse en kurs eller ett utbildningsprogram.

2 § För att bli antagen krävs det att sökanden har grundläggande behörighet och dessutom den särskilda behörighet som kan vara föreskriven.

3 § Om det finns särskilda skäl, får högskolan besluta om undantag från något eller några behörighetsvillkor. En högskola skall göra undantag från något eller några behörighetsvillkor, om sökanden har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen utan att uppfylla behörighetsvillkoren.

4 § Den som vill antas till utbildning på grundnivå eller avancerad nivå skall anmäla det inom den tid och i den ordning som högskolan bestämmer.

Frågor om antagning avgörs av högskolan. Därvid gäller ett maskinellt framtaget besked om antagning såsom högskolans beslut.

Tillträde till utbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare

Grundläggande behörighet

5 § Grundläggande behörighet till utbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare har den som

1. fått slutbetyg från ett nationellt eller specialutformat program i gymnasieskolan och har lägst betyget Godkänt på kurser som omfattar minst 90 procent av de gymnasiepoäng som krävs för ett fullständigt program,

2. fått slutbetyg från gymnasial vuxenutbildning eller fått samlat betygsdokument från gymnasial vuxenutbildning och har lägst betyget Godkänt på kurser som omfattar minst 90 procent av de gymnasiepoäng som krävs för ett slutbetyg,

3. har en svensk eller utländsk utbildning som motsvarar kraven i 1 eller 2,

4. är bosatt i Danmark, Finland, Island eller Norge och där är behörig till högre utbildning, eller

5. genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Högskoleverket får meddela närmare föreskrifter om kraven i första stycket 3.

6 § Den som har annat modersmål än svenska, danska, färöiska, isländska eller norska skall ha de kunskaper i svenska som behövs.

Högskoleverket får meddela närmare föreskrifter om kravet i första stycket. Den som har finska som modersmål och har haft svenska som ämne i finskt gymnasium eller motsvarande finsk skolföring under tre år eller mer skall dock anses ha de kunskaper i svenska som behövs.

7 § Trots vad som anges i 5 och 6 §§ skall också den anses ha grundläggande behörighet som

1. fyller 25 år senast under det kalenderår då utbildningen börjar,

2. har arbetat under sammanlagt minst fyra år före det kalenderhalvår då utbildningen börjar eller på något annat sätt har förvärvat motsvarande erfarenhet, och

3. har kunskaper i kärnämneskurserna svenska eller svenska som andraspråk och engelska som motsvarar ett fullföljt nationellt program i gymnasieskolan.

Högskoleverket får meddela närmare föreskrifter om beräkning av arbetslivserfarenhet.

Särskild behörighet

8 § De krav på särskild behörighet som ställs skall vara helt nödvändiga för att studenten skall kunna tillgodogöra sig utbildningen. Kraven får avse

1. kunskaper från en eller flera kurser i gymnasieskolans nationella eller specialutformade program eller motsvarande kunskaper, och
 2. andra villkor som betingas av utbildningen eller är av betydelse för det yrkesområde som utbildningen förbereder för.
- Särskild behörighet har också den som genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

9 § De krav som avses i 8 § första stycket skall anges i en standardbehörighet.

Högskoleverket får meddela föreskrifter om vilka standardbehörigheter som finns.

10 § Högskoleverket får meddela föreskrifter om vilken standardbehörighet som skall gälla för en utbildning som leder till en sådan yrkesexamen som anges i bilaga 2 till denna förordning (examensordningen) och som vänder sig till nybörjare.

Högskolan får bestämma vilka standardbehörigheter som skall gälla för övriga utbildningar som vänder sig till nybörjare.

11 § Om det finns särskilda skäl, får Högskoleverket medge att högskolan för tillträde till en viss utbildning ställer upp andra krav enligt 8 § första stycket än de som följer av standardbehörigheter som behövs för den utbildningen.

Urval – urvalsgrunder

12 § Vid urval skall hänsyn tas till de sökandes meriter.

Urvalsgrunder är

1. betyg,
2. resultat från högskoleprovet som avses i 20 §, i vissa fall i kombination med arbetslivserfarenhet, och
3. urvalsgrunder som avses i 23 §.

Vid i övrigt likvärdiga meriter får urval också göras dels genom prov eller intervjuer, dels med hänsyn till kön i syfte att förbättra rekryteringen av studenter från det underrepresenterade könet. Urval genom prov eller intervjuer får dock inte göras efter det att urval har gjorts med hänsyn till kön. Vid i övrigt likvärdiga meriter får vidare lottning användas, om urval med hänsyn till kön inte kan göras.

Urval – platsfördelning

13 § Vid urval till en utbildning skall platserna fördelas som följer:

1. minst en tredjedel på grundval av betyg,
2. minst en tredjedel på grundval av resultat från högskoleprovet, varav hälften fördelas på grundval av poäng för enbart högskoleprovet och hälften på grundval av poäng för högskoleprovet i kombination med arbetslivserfarenhet, och
3. högst en femtedel på grundval av de av högskolan enligt 23 § bestämda urvalsgrunderna.

Högskoleverket får meddela föreskrifter i övrigt om fördelningen av de platser som avses i första stycket 1 mellan olika grupper av sökande.

14 § Vid antagning till en utbildning som leder till en konstnärlig examen får högskolan trots vad som anges i 13 § fördela samtliga platser på grundval av sådana andra särskilda prov som avses i 23 § 1, eventuellt i kombination med andra urvalsgrunder enligt 12 §.

15 § Om det finns särskilda skäl, får Högskoleverket medge att en högskola vid urval till en viss utbildning får göra en annan platsfördelning än den som anges i 13 § och fördela platserna på grundval av någon eller några av de urvalsgrunder som anges i 12 §. Ett medgivande skall avse ett eller flera bestämda antagningstillfällen.

16 § En högskola får i enstaka fall göra avsteg från 12 och 13 §§. Detta får dock ske bara om en sökandes meriter inte kan bedömas på lämpligt sätt enligt de urvalsgrunder som anges i 12 § och om sökanden genom tidigare utbildning, arbetslivserfarenhet eller någon annan omständighet har särskilda kunskaper eller annars särskilda förutsättningar för utbildningen.

Urval – förtur

17 § Vid antagning till en kurs som vänder sig till nybörjare får högskolan utan hinder av 12 och 13 §§ ge förtur åt sökande som redan är studenter vid den högskolan.

Urval – betyg

18 § Vissa bestämmelser om hur betyg skall värderas finns i bilaga 3 till denna förordning.

I övrigt får Högskoleverket meddela föreskrifter om värdering av betyg.

19 § Högskoleverket får meddela föreskrifter om vad avgångsbetyg för elever som påbörjade gymnasiestudier före 1994, samlat betygsdokument med sifferbetyg eller blandbetyg från gymnasial vuxenutbildning eller utländsk förutbildning skall anses motsvara i förhållande till slutbetyg från gymnasieskolans program, gymnasial vuxenutbildning eller samlat betygsdokument från gymnasial vuxenutbildning.

Urval – högskoleprovet

20 § För alla högskolor i Sverige skall det finnas ett gemensamt högskoleprov. Högskoleverket svarar för att ta fram provet.

De högskolor som skall använda provet som urvalsgrund skall anordna provet. Det får ske i samverkan mellan högskolorna.

Resultatet av högskoleprovet är giltigt till utgången av det kalenderhalvår som infaller fem år efter provtillfället.

21 § Den som vill delta i högskoleprovet skall betala en avgift på 350 kronor i samband med anmälan till provet.

Urval – arbetslivserfarenhet

22 § Sökande som i merithänseende åberopar arbetslivserfarenhet i kombination med resultat från högskoleprovet skall ges poäng för arbetslivserfarenhet efter fem års arbete på minst halvtid och med en fjärdedel av maximal poäng för högskoleprovet. Högskoleverket får meddela närmare föreskrifter om beräkning av arbetslivserfarenhet.

Urval – av högskolan bestämda urvalsgrunder

23 § En högskola får, i den utsträckning som anges i 13 §, bestämma urvalsgrunder bestående av

1. andra särskilda prov än högskoleprovet,
2. kunskaper, arbetslivserfarenhet eller annan erfarenhet som är särskilt värdefull för den sökta utbildningen, och
3. andra för utbildningen sakliga omständigheter.

Tillträde till utbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till andra än nybörjare

Grundläggande behörighet

24 § Grundläggande behörighet till utbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till andra än nybörjare har den som uppfyller kraven på grundläggande behörighet enligt 5–7 §§.

Särskild behörighet

25 § De krav på särskild behörighet som ställs skall vara helt nödvändiga för att studenten skall kunna tillgodogöra sig utbildningen. Kraven får avse

1. kunskaper från en eller flera kurser i gymnasieskolans nationella eller specialutformade program eller motsvarande kunskaper,
2. kunskaper från en eller flera högskolekurser, och
3. andra villkor som betingas av utbildningen eller är av betydelse för det yrkesområde som utbildningen förbereder för.

Högskolan får bestämma vilka krav enligt första stycket som skall ställas. Särskild behörighet har också den som genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Urval

26 § Vid urval skall hänsyn tas till de sökandes meriter. Urvalsgrunder är

1. betyg,
2. resultat från högskoleprovet som avses i 20 §,
3. tidigare utbildning, och

4. urvalsgrunder som avses i 23 §.

Högskolan får bestämma vilka urvalsgrunder enligt andra stycket som skall användas och vilken platsfördelning som skall göras.

Vid i övrigt likvärdiga meriter får urval också göras enligt vad som anges i 12 § tredje stycket.

27 § En högskola får i enstaka fall göra avsteg från 26 §. Detta får dock ske bara om en sökandes meriter inte kan bedömas på lämpligt sätt enligt de urvalsgrunder som anges i 26 § och om sökanden genom tidigare utbildning, arbetslivserfarenhet eller någon annan omständighet har särskilda kunskaper eller annars särskilda förutsättningar för utbildningen.

| Tillträde till utbildning på avancerad nivå

| Grundläggande behörighet

28 § Grundläggande behörighet till ett utbildningsprogram som leder till en generell eller konstnärlig examen på avancerad nivå har den som

1. har en examen på grundnivå som omfattar minst 180 högskolepoäng eller motsvarande utländsk examen, eller

2. genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Undantag får göras från kravet på en examen i första stycket 1, om en sökande bedöms kunna uppfylla fordringarna för en sådan examen men examensbevis på grund av särskilda omständigheter inte har hunnit utfärdas.

29 § Grundläggande behörighet till ett utbildningsprogram som leder till en sådan yrkesexamen på avancerad nivå som enligt examensordningen förutsätter viss legitimation eller viss tidigare avlagd examen har den som fått angiven legitimation eller avlagt angiven examen. Grundläggande behörighet har även den som har förutsättningar enligt 28 § första stycket 2. Detta gäller dock inte i fråga om utbildningsprogram som leder till en sådan yrkesexamen som förutsätter legitimation.

30 § Grundläggande behörighet till annan utbildning på avancerad nivå än som avses i 28 och 29 §§ har den som genomgått utbildning på grundnivå eller har förutsättningar enligt 28 § första stycket 2.

| Särskild behörighet

31 § De krav på särskild behörighet som ställs skall vara helt nödvändiga för att studenten skall kunna tillgodogöra sig utbildningen. Kraven får avse

1. kunskaper från en eller flera högskolekurser, och

2. andra villkor som betingas av utbildningen eller är av betydelse för det yrkesområde som utbildningen förbereder för.

Högskolan får bestämma vilka krav enligt första stycket som skall ställas.

Särskild behörighet har också den som genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Urval

32 § Urval skall göras enligt vad som anges i 26 och 27 §§.

Anstånd med studier och studieuppehåll för utbildning på grundnivå eller avancerad nivå

33 § Om det finns särskilda skäl, får en högskola i enskilda fall besluta att den som är antagen till utbildning på grundnivå eller avancerad nivå vid högskolan

1. får anstånd med att påbörja studierna, eller
2. får fortsätta sina studier efter studieuppehåll.

Högskoleverket får meddela närmare föreskrifter om anstånd och om studieuppehåll.

Tillträde till utbildning på forskarnivå

Allmänna bestämmelser

34 § Till utbildning på forskarnivå får endast så många doktorander antas som kan erbjudas handledning och godtagbara studievillkor i övrigt och som har studiefinansiering enligt 36 §.

35 § För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs det att sökanden

1. har grundläggande behörighet och den särskilda behörighet som fakultetsnämnden kan ha föreskrivit, och
2. bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen.

36 § Fakultetsnämnden får till utbildning på forskarnivå anta bara sökande som anställs som doktorand eller som beviljas utbildningsbidrag för doktorander. Fakultetsnämnden får dock anta sökande som har någon annan form av studiefinansiering, om nämnden bedömer att finansieringen kan säkras under hela utbildningen och att sökanden kan ägna så stor del av sin tid åt utbildningen att den kan slutföras inom fyra år vad gäller licentiatexamen och åtta år vad gäller doktorsexamen.

Antagningsförfarande

37 § Frågor om antagning avgörs av högskolan. Den som vill antas till utbildning på forskarnivå skall anmäla det inom den tid och i den ordning som högskolan bestämmer.

När en högskola avser att anta en eller flera doktorander skall högskolan genom annonsering eller ett därmed likvärdigt förfarande informera om detta. Någon information behöver dock inte lämnas

1. vid antagning av en doktorand som skall genomgå utbildningen inom ramen för en anställning hos en annan arbetsgivare än högskolan,

2. vid antagning av en doktorand som tidigare har påbörjat sin utbildning på forskarnivå vid ett annat lärosäte, eller
3. om det finns liknande särskilda skäl.

38 § Fakultetsnämnden vid en högskola som har getts benämningen universitet får utan ny antagning medge att en doktorand som har antagits vid något annat universitet eller någon annan högskola får övergå till det nya universitetet och fortsätta sin utbildning samt examineras där. Detta gäller dock bara om doktoranden har haft huvuddelen av sina forskarstudier förlagd till den högskola som har getts benämningen universitet.

Vad som sägs i första stycket skall ha motsvarande tillämpning vid en sådan högskola där det skall finnas ett vetenskapsområde.

| *Grundläggande behörighet*

39 § Grundläggande behörighet till utbildning på forskarnivå har den som har

1. avlagt en examen på avancerad nivå,
2. fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller
3. på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Fakultetsnämnden får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet, om det finns särskilda skäl.

| *Särskild behörighet*

40 § De krav på särskild behörighet som ställs skall vara helt nödvändiga för att studenten skall kunna tillgodogöra sig utbildningen. Kraven får avse

1. kunskaper från högskoleutbildning eller motsvarande utbildning,
2. särskild yrkeserfarenhet, och
3. nödvändiga språkkunskaper eller andra villkor som betingas av utbildningen.

| *Urval*

41 § Urval bland sökande som uppfyller kraven enligt 35 och 36 §§ skall göras med hänsyn till deras förmåga att tillgodogöra sig utbildningen.

Fakultetsnämnden bestämmer vilka bedömningsgrunder som skall tillämpas vid prövningen av förmågan att tillgodogöra sig utbildningen.

Enbart det förhållandet att en sökande bedöms kunna få tidigare utbildning eller yrkesverksamhet tillgodoräknad för utbildningen får dock inte vid urval ge sökanden företräde framför andra sökande.

| *Särskilt organ*

42 § Om utbildningen på forskarnivå faller inom ansvarsområdet för ett sådant särskilt organ som avses i 2 kap. 5 a § andra stycket tredje och fjärde meningarna högskolelagen (1992:1434), skall det som i detta kapitel sägs om fakultetsnämnd i stället gälla det särskilda organet.

11 kap.

7 § För kommuners och landstings högskoleutbildning skall bestämmelserna i 6 och 7 kap. om utbildning på grundnivå och avancerad nivå samt 10 kap. gälla.

12 kap.

2 §¹¹ Till Överklagandenämnden för högskolan får följande beslut av en högskola överklagas, nämligen

1. beslut om anställning vid en statlig högskola, med undantag av anställning som doktorand, som professor eller lektor vid anställning enligt 4 kap. 11, 13 eller 13 a § eller som lektor eller adjunkt vid anställning enligt 30 § 5 tredje meningen,

2. beslut enligt 4 kap. 28 § andra stycket att avslå en ansökan om befordran,

3. beslut enligt 4 kap. 28 § tredje stycket att avslå en begäran om anställning som professor,

4. beslut enligt 4 kap. 28 § fjärde stycket att avslå en begäran om anställning tills vidare av en lektor eller en adjunkt,

5. beslut om att en sökande inte uppfyller kraven på behörighet för att bli antagen till utbildning på grundnivå eller avancerad nivå och beslut att inte göra undantag från behörighetsvillkoren i fall som avses i 7 kap. 3 § andra meningen eller 28 § andra stycket,

6. beslut om tillgodoräknande av utbildning eller yrkesverksamhet,

7. avslag på en students begäran om befrielse från ett obligatoriskt utbildningsmoment,

8. beslut att dra in resurser för en doktorands utbildning enligt 6 kap. 37 § och beslut att en doktorand inte skall få tillbaka resurserna enligt 6 kap. 38 §,

9. avslag på en students begäran att få examensbevis eller kursbevis, och

10. beslut att inte bevilja den som är antagen till utbildning på grundnivå eller avancerad nivå anstånd med att påbörja studierna eller att få fortsätta sina studier efter studieuppehåll.

Om någon som sökt en anställning som lektor med stöd av första stycket 1 överklagar ett beslut av högskolan att anställa någon annan och överklagandenämnden bifaller överklagandet, skall det ske på så sätt att den klagande anställs som professor, om det yrkas i överklagandet. Detta gäller dock bara om den klagande har behörighet för en sådan anställning och har begärt prövning av detta enligt 4 kap. 23 §.

Ett överklagande enligt första stycket 3 skall inte prövas om överklagandenämnden beslutar att någon annan skall ges anställningen på grund av ett överklagande enligt första stycket 1.

1. Denna förordning träder i kraft i fråga om 1 kap. 16 § den 1 september 2006 och i övrigt den 1 januari 2007. Förordningen, utom 1 kap. 16 §, skall tillämpas vid antagning till utbildning som börjar efter utgången av juni 2007 och vid anställning av doktorand därefter samt, om annat inte framgår

¹¹ Senaste lydelse 2004:289.

av 3 och 4, i fråga om utbildning som bedrivs efter utgången av juni 2007 eller examina som utfärdas därefter.

2. De äldre bestämmelserna skall tillämpas vid antagning till utbildning som börjar före den 1 juli 2007 och vid anställning av doktorand dessförinnan samt i fråga om utbildning som bedrivs före den 1 juli 2007 eller examina som utfärdas dessförinnan.

3. De äldre bestämmelserna skall tillämpas i fråga om kurser eller motsvarande del av utbildning på forskarnivå som börjar före den 1 juli 2007 och fortsätter därefter.

4. De äldre bestämmelserna skall tillämpas i fråga om examina som utfärdas efter utgången av juni 2007, om den utbildning som examensbeviset omfattar i sin helhet har slutförts dessförinnan.

5. Den som före den 1 juli 2007 har påbörjat en utbildning till en examen enligt de äldre bestämmelserna i bilaga 2 (examensordningen) och den som dessförinnan har antagits till en sådan utbildning men fått anstånd till tid därefter med att påbörja utbildningen, har rätt att slutföra sin utbildning för att få en examen enligt de äldre bestämmelserna, dock längst till och med utgången av juni 2015.

6. En poäng som före den 1 juli 2007 har angetts för omfattningen av grundläggande högskoleutbildning eller forskarutbildning motsvaras av en och en halv högskolepoäng enligt de nya bestämmelserna.

7. Omfattningen av en examen som enligt 4 och 5 får avläggas efter utgången av juni 2007 enligt de äldre bestämmelserna i bilaga 2 (examensordningen), skall anges i poäng enligt de äldre bestämmelserna. I examensbeviset för en examen som avses i 5 skall också anges examens motsvarande omfattning i högskolepoäng enligt de nya bestämmelserna.

8. Uttrycket utbildning på forskarnivå i de nya bestämmelserna motsvarar vad som i de äldre bestämmelserna benämns forskarutbildning.

9. Om det för en examen på avancerad nivå som utfärdas enligt de nya bestämmelserna ställs krav på tidigare utbildning eller examen på grundnivå, skall även den som har motsvarande utbildning eller examen från grundläggande högskoleutbildning kunna uppfylla kraven för examen.

10. Om det för tillträde till utbildning på avancerad nivå eller forskarnivå ställs krav på tidigare utbildning på grundnivå eller avancerad nivå med viss omfattning eller på examen från sådan utbildning, skall även den som har en motsvarande utbildning eller examen från grundläggande högskoleutbildning vara behörig.

11. Den som före den 1 juli 2007 uppfyller kraven på grundläggande behörighet för tillträde till forskarutbildning, skall även därefter anses ha grundläggande behörighet för tillträde till utbildning på forskarnivå, dock längst till utgången av juni 2015.

12. Den som har antagits till grundläggande högskoleutbildning och fått anstånd med att påbörja studierna till efter den 1 juli 2007 skall anses vara antagen till motsvarande utbildning enligt de nya bestämmelserna. Detta gäller dock inte om den som har antagits har valt att utnyttja sin rätt enligt 5.

13. Av punkten 4 i övergångsbestämmelserna till lagen (2006:173) om ändring i högskolelagen (1992:1434) följer att beslut om tillstånd att utfärda examina som regeringen eller Högskoleverket har fattat med stöd av äldre bestämmelser gäller fortfarande.

14. Vid tillämpning av 4 kap. 30 § 6 i de nya bestämmelserna jämföras undervisning inom grundläggande högskoleutbildning med undervisning inom utbildning på grundnivå eller avancerad nivå.

15. Även den som är antagen till grundläggande högskoleutbildning enligt de äldre bestämmelserna får anställas som amanuens enligt den nya bestämmelsen i 5 kap. 10 § andra stycket.

16. Bestämmelsen i 6 kap. 10 § första stycket om att det i examensbeviset skall anges på vilken nivå en examen avläggs skall inte tillämpas i fråga om examina som utfärdas enligt äldre bestämmelser.

17. De äldre bestämmelserna i 12 kap. 2 § gäller fortfarande i fråga om överklagande av beslut som har meddelats med tillämpning av äldre bestämmelser.

18. De nya bestämmelserna i 6 kap. 31 och 32 §§ om att det skall utses minst två handledare för varje doktorand och att minst en av dem skall ha genomgått utbildning av handledare eller bedömts ha motsvarande kompetens, skall tillämpas i fråga om doktorander som påbörjar sin utbildning efter utgången av juni 2007.

På regeringens vägnar

LEIF PAGROTSKY

Charlotte Abrahamsson
(Utbildnings- och
kulturdepartementet)

EXAMENSORDNING

1. Innehåll

I denna bilaga anges det enligt vad som sägs i 6 kap. 4 och 5 §§,

1. vilka examina som får avläggas på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå, och
2. vilka krav som skall uppfyllas för respektive examen (examensbeskrivning).

I förordningen (1993:221) för Sveriges lantbruksuniversitet finns det bestämmelser om examina som får utfärdas vid Lantbruksuniversitetet.

2. Gemensamma bestämmelser

Examensbenämning

En examensbenämning består av examen enligt vad som anges i denna examensordning och i förekommande fall ett för- eller efterled eller båda, som anger examens inriktning. Högskolan bestämmer vilka för- eller efterled som skall användas. För vissa examina skall, enligt vad som framgår av examensbeskrivningarna, högskolan bestämma en inriktning.

Översättning

En översättning av examensbenämningen skall återspegla examens omfattning och i förekommande fall inriktning samt på vilken nivå examen avläggs.

Högskoleverket får meddela föreskrifter om översättningen av examen till engelska. Högskolan beslutar om översättningen av examen i examensbeviset till andra språk än engelska efter samråd med Högskoleverket i fråga om den rättsliga status som en översättning av examen kan ha i andra länder.

Högskolan beslutar om översättning av de för- och efterled som högskolan använder. Högskolan skall till Högskoleverket anmäla de för- och efterled på svenska som högskolan bestämt skall användas till varje examen samt översättningen av dem till engelska.

Högskolan får också till Högskoleverket anmäla översättningen av examensbenämningar till andra språk än engelska.

¹² Senaste lydelse 2005:401. Ändringen innebär bl.a. att följande examina utgår ur bilagan: flyglärarexamen, konstnärlig högskoleexamen i dans, konstnärlig högskoleexamen i konst och design, konstnärlig högskoleexamen i musik, konstnärlig högskoleexamen i scen och medier, organistexamen, maskinteknikerexamen, styrmansexamen, social omsorgsexamen, teologie kandidatexamen, yrkeshögskoleexamen och yrkesteknisk examen.

| Examina på grundnivå

Generella examina

Högskoleexamen
Kandidatexamen

Konstnärliga examina

Konstnärlig högskoleexamen
Konstnärlig kandidatexamen

Yrkesexamina

Arbetssterapeutexamen
Audionomexamen
Biomedicinsk analytikerexamen
Brandingenjörsexamen
Dietistexamen
Folkhögskollärarexamen
Högskoleingenjörsexamen
Optikerexamen
Ortopedingenjörsexamen
Receptarieexamen
Röntgensjuksköterskeexamen
Sjukgymnastexamen
Sjuksköterskeexamen
Sjöingenjörsexamen
Sjökaptensexamen
Socionomexamen
Studie- och yrkesvägledarexamen
Tandhygienistexamen
Tandteknikerexamen

| Examina på avancerad nivå

Generella examina

Magisterexamen
Masterexamen

Konstnärliga examina

Konstnärlig magisterexamen
Konstnärlig masterexamen

Yrkesexamina

Apotekarexamen
Arkitektexamen
Barnmorskeexamen
Civilingenjörsexamen
Juristexamen
Logopedexamen

Läkarexamen
Psykologexamen
Psykoterapeutexamen
Specialistsjuksköterskeexamen
Specialpedagogexamen
Tandläkarexamen

| **Examina på forskarnivå**

Licentiatexamen
Doktorsexamen

| **Övriga examina (ej nivåindelade)**

Lärarexamen
Sjukhusfysikerexamen

| **4. Examensbeskrivningar**

| **EXAMINA PÅ GRUNDNIVÅ**

GENERELLA EXAMINA

Högskoleexamen

Omfattning

Högskoleexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 120 högskolepoäng med viss inriktning som varje högskola själv bestämmer.

Mål

| *Kunskap och förståelse*

För högskoleexamen skall studenten
– visa kunskap och förståelse inom det huvudsakliga området (huvudområdet) för utbildningen, inbegripet kännedom om områdets vetenskapliga grund och kunskap om några tillämpliga metoder inom området.

| *Färdighet och förmåga*

För högskoleexamen skall studenten
– visa förmåga att söka, samla och kritiskt tolka relevant information för att formulera svar på väldefinierade frågeställningar inom huvudområdet för utbildningen,
– visa förmåga att redogöra för och diskutera sitt kunnande med olika grupper, och

– visa sådan färdighet som fordras för att självständigt arbeta med vissa uppgifter inom det område som utbildningen avser.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För högskoleexamen skall studenten

– visa kunskap om och ha förutsättningar för att hantera etiska frågeställningar inom huvudområdet för utbildningen.

Självständigt arbete (examensarbete)

För högskoleexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) inom huvudområdet för utbildningen.

Övrigt

För högskoleexamen med en viss inriktning skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Kandidatexamen

Omfattning

Kandidatexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 180 högskolepoäng med viss inriktning som varje högskola själv bestämmer, varav minst 90 högskolepoäng med successiv fördjupning inom det huvudsakliga området (huvudområdet) för utbildningen.

Mål

Kunskap och förståelse

För kandidatexamen skall studenten

– visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund, kunskap om tillämpliga metoder inom området, fördjupning inom någon del av området samt orientering om aktuella forskningsfrågor.

Färdighet och förmåga

För kandidatexamen skall studenten

– visa förmåga att söka, samla, värdera och kritiskt tolka relevant information i en problemställning samt att kritiskt diskutera företeelser, frågeställningar och situationer,

– visa förmåga att självständigt identifiera, formulera och lösa problem samt att genomföra uppgifter inom givna tidsramar,

– visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera information, problem och lösningar i dialog med olika grupper, och

– visa sådan färdighet som fordras för att självständigt arbeta inom det område som utbildningen avser.

| *Värderingsförmåga och förhållningssätt*

För kandidatexamen skall studenten

– visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällreliga och etiska aspekter,

– visa insikt om kunskapens roll i samhället och om människors ansvar för hur den används, och

– visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att utveckla sin kompetens.

| *Självständigt arbete (examensarbete)*

För kandidatexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng inom huvudområdet för utbildningen.

| *Övrigt*

För kandidatexamen med en viss inriktning skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

| KONSTNÄRLIGA EXAMINA

| **Konstnärlig högskoleexamen**

| *Omfattning*

Konstnärlig högskoleexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 120 högskolepoäng med viss inriktning som varje högskola själv bestämmer.

| *Mål*

| *Kunskap och förståelse*

För konstnärlig högskoleexamen skall studenten

– visa kunskap och förståelse inom det huvudsakliga området (huvudområdet) för utbildningen, inbegripet kännedom om områdets praktiska och teoretiska grund, samt kunskap om och erfarenhet av metod och processer inom området.

Färdighet och förmåga

För konstnärlig högskoleexamen skall studenten

- visa förmåga att beskriva, analysera och tolka form, teknik och innehåll inom huvudområdet för utbildningen,
- visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen skapa, förverkliga och uttrycka egna konstnärliga idéer och genomföra konstnärliga uppgifter inom givna tidsramar,
- visa förmåga att redogöra för och diskutera sitt kunnande med olika grupper, och
- visa sådan färdighet och kunskap som fordras för att självständigt verka i arbetslivet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För konstnärlig högskoleexamen skall studenten

- visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen reflektera över konstnärliga, samhälleliga och etiska aspekter.

Självständigt arbete (examensarbete)

För konstnärlig högskoleexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) inom huvudområdet för utbildningen.

Övrigt

För konstnärlig högskoleexamen med en viss inriktning skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Konstnärlig kandidatexamen***Omfattning***

Konstnärlig kandidatexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 180 högskolepoäng med viss inriktning som varje högskola själv bestämmer.

Mål***Kunskap och förståelse***

För konstnärlig kandidatexamen skall studenten

- visa kunskap och förståelse inom det huvudsakliga området (huvudområdet) för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets praktiska och teoretiska grund, kunskap om och erfarenhet av metod och processer samt fördjupning inom området.

För konstnärlig kandidatexamen skall studenten

– visa förmåga att beskriva, analysera och tolka form, teknik och innehåll samt kritiskt reflektera över sitt eget och andras konstnärliga förhållningssätt inom huvudområdet för utbildningen,

– visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen självständigt skapa, förverkliga och uttrycka egna idéer, identifiera, formulera och lösa konstnärliga och gestaltningsmässiga problem samt genomföra konstnärliga uppgifter inom givna tidsramar,

– visa förmåga att muntligt och skriftligt eller på annat sätt redogöra för och diskutera sin verksamhet och konstnärliga frågeställningar med olika grupper, och

– visa sådan färdighet och kunskap som fordras för att självständigt verka i arbetslivet.

| *Värderingsförmåga och förhållningssätt*

För konstnärlig kandidatexamen skall studenten

– visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta konstnärliga, samhälleliga och etiska aspekter,

– visa förståelse av konstens roll i samhället, och

– visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att utveckla sin kompetens.

| *Självständigt arbete (examensarbete)*

För konstnärlig kandidatexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng inom huvudområdet för utbildningen.

| *Övrigt*

För konstnärlig kandidatexamen med en viss inriktning skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

YRKESEXAMINA

Arbetsterapeutexamen

Omfattning

Arbetsterapeutexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 180 högskolepoäng.

Mål

För arbetsterapeutexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för behörighet som arbetsterapeut.

Kunskap och förståelse

För arbetsterapeutexamen skall studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen,
- visa kunskap om förhållanden i samhället som påverkar individers och grupper hälsa, och
- visa kunskap om relevanta författningar.

Färdighet och förmåga

För arbetsterapeutexamen skall studenten

- visa förmåga att självständigt och i samverkan med individen genomföra arbetsterapeutiska åtgärder som förebygger, förbättrar och kompenserar nedsatt aktivitetsförmåga,
- visa förmåga att identifiera och genomföra miljöinriktade åtgärder både på individ-, grupp- och samhällsnivå,
- visa förmåga att initiera och medverka i hälsofrämjande arbete,
- visa förmåga att tillämpa sitt kunnande för att hantera olika situationer, företeelser och frågeställningar utifrån individers och grupper behov,
- visa förmåga att informera och undervisa olika grupper,
- visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera åtgärder och behandlingsresultat med berörda parter samt i enlighet med relevanta författningar dokumentera dessa,
- visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper, och
- visa förmåga att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information samt att diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika grupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För arbetsterapeutexamen skall studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot klienter eller patienter, deras närstående och andra grupper, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

SFS 2006:1053 | *Självständigt arbete (examensarbete)*

För arbetsterapeutexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

| *Övrigt*

För arbetsterapeutexamen skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Audionomexamen

Omfattning

Audionomexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 180 högskolepoäng.

| *Mål*

För audionomexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för behörighet som audionom.

| *Kunskap och förståelse*

För audionomexamen skall studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen,
- visa kunskap om hörseln och dess betydelse för individen samt om faktorer som påverkar hörselhälsan, och
- visa kunskap om relevanta författningar.

| *Färdighet och förmåga*

För audionomexamen skall studenten

- visa förmåga att genomföra hörselutredningar samt självständigt bedöma och i samverkan med patienten planera, genomföra och utvärdera habiliterande och rehabiliterande åtgärder,
- visa förmåga att identifiera, initiera och delta i hörselfrämjande hälsovård och förebyggande åtgärder i avsikt att förhindra uppkomst av hörselskador,
- visa förmåga att tillämpa sitt kunnande för att hantera olika situationer, företeelser och frågeställningar utifrån individens och grupperns behov,
- visa förmåga att informera och undervisa olika grupper,

- visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera åtgärder och behandlingsresultat med berörda parter samt i enlighet med relevanta författningar dokumentera dessa,
- visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper, och
- visa förmåga att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information samt att diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika grupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För audionomexamen skall studenten

- visa självkänedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter, med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot patienter, deras närstående och andra grupper, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlopande utveckla sin kompetens.

Självständigt arbete (examensarbete)

För audionomexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

Övrigt

För audionomexamen skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Biomedicinsk analytikerexamen

Omfattning

Biomedicinsk analytikerexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 180 högskolepoäng.

Mål

För biomedicinsk analytikerexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för behörighet som biomedicinsk analytiker.

Kunskap och förståelse

För biomedicinsk analytikerexamen skall studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mel-

lan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen,

- visa kunskap om relevanta metoder inom området, och
- visa kunskap om relevanta författningar.

Färdighet och förmåga

För biomedicinsk analytikerexamen skall studenten

– visa förmåga att självständigt planera och genomföra analyser och undersökningar och i samband med dessa samverka med patienten och närstående,

– visa förmåga att utveckla, använda och kvalitetssäkra biomedicinska laboratorie- och undersökningsmetoder,

– visa förmåga att tillämpa sitt kunnande för att hantera olika situationer, företeelser och frågeställningar utifrån individens och grupperns behov,

– visa förmåga att informera och undervisa olika grupper,

– visa förmåga att samla, bearbeta och kritiskt tolka analys- och undersökningsresultat, uppmärksamma och hantera avvikelser samt muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera resultaten med berörda parter samt i enlighet med relevanta författningar dokumentera dessa,

– visa förmåga till lagarbete och samverka med andra yrkesgrupper, och

– visa förmåga att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information samt att diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika grupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För biomedicinsk analytikerexamen skall studenten

– visa självkännedom och empatisk förmåga,

– visa förmåga att med helhetssyn på människan göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,

– visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot patienter och deras närstående, och

– visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fort-löpande utveckla sin kompetens.

Självständigt arbete (examensarbete)

För biomedicinsk analytikerexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

Övrigt

För biomedicinsk analytikerexamen skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Omfattning

Brandingenjörsexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 210 högskolepoäng.

Mål

För brandingenjörsexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som brandingenjör.

Kunskap och förståelse

För brandingenjörsexamen skall studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och dess beprövade erfarenhet samt kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, och
- visa fördjupad kunskap inom det brandtekniska området och relevant kunskap i matematik och naturvetenskap.

Färdighet och förmåga

För brandingenjörsexamen skall studenten

- visa förmåga att självständigt och kritiskt utnyttja och utveckla metoder och tekniker avseende byggnadstekniskt brandskydd, samhällsplanering, risk- och krishantering samt räddningstjänst,
- visa förmåga att förebygga olyckor och skador och att upprätta underlag för effektiva insatser inom räddningstjänst,
- visa förmåga att självständigt och kreativt identifiera, formulera och hantera komplexa frågeställningar samt analysera och utvärdera olika tekniska lösningar,
- visa förmåga att planera och med adekvata metoder genomföra uppgifter inom givna ramar,
- visa förmåga att kritiskt och systematiskt använda kunskap samt att modellera, simulera, förutsäga och utvärdera skeenden med utgångspunkt i relevant information,
- visa förmåga att utforma och hantera processer och system med hänsyn till människors förutsättningar och behov och samhällets mål för hållbar utveckling,
- visa förmåga till lagarbete och samverkan i grupper med olika sammansättning, och
- visa förmåga att muntligt och skriftligt i dialog med olika grupper klart redogöra för och diskutera sina slutsatser och den kunskap och de argument som ligger till grund för dessa.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För brandingenjörsexamen skall studenten

- visa förmåga att göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter,

- visa insikt i brandteknikens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för dess nyttjande, inbegripet sociala och ekonomiska aspekter samt miljöaspekter, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fort-löpande utveckla sin kompetens.

| *Självständigt arbete (examensarbete)*

För brandingenjörsexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

| *Övrigt*

För brandingenjörsexamen skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Dietistexamen

Omfattning

Dietistexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 180 högskolepoäng.

| *Mål*

För dietistexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för behörighet som dietist.

| *Kunskap och förståelse*

- För dietistexamen skall studenten
- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen, och
 - visa kunskap om relevanta författningar.

| *Färdighet och förmåga*

- För dietistexamen skall studenten
- visa förmåga att självständigt och i samverkan med patienten undersöka och bedöma näringsintag, näringsstillstånd och näringsbehov,
 - visa förmåga att planera och hantera nutritionsbehov för olika grupper i samhället samt förmåga att utbilda och informera om kost och hälsa,
 - visa förmåga att förebygga, utreda, bedöma, behandla och utvärdera kost- och nutritionsrelaterade problem, symptom och sjukdomar,
 - visa förmåga att initiera och använda nya metoder inom området,

- visa förmåga att tillämpa sitt kunnande för att hantera olika situationer, företeelser och frågeställningar utifrån individers och grupperns behov,
- visa förmåga att informera och undervisa olika grupper,
- visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera vidtagna åtgärder och behandlingsresultat med berörda parter samt i enlighet med relevanta författningar dokumentera dessa,
- visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper, och
- visa förmåga att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information samt att diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika målgrupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För dietistexamen skall studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällseliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot patienter och deras närstående, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpa utveckla sin kompetens.

Självständigt arbete (examensarbete)

För dietistexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

Övrigt

För dietistexamen skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Folkhögskolläraryexamen

Omfattning

Folkhögskolläraryexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 60 högskolepoäng.

Mål

För folkhögskolläraryexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som lärare i folkhögskolan eller som ledare i annat folkbildningsarbete.

För folkhögskolläraryxamen skall studenten

- visa sådan kunskap som behövs för att förverkliga målen för verksamheten och medverka i utvecklingen av denna, och
- visa kunskap om statens, folkhögskolans och folkbildningsorganisationernas mål för folkbildningen samt ha ett helhetsperspektiv på folkbildningens uppgifter.

| *Färdighet och förmåga*

För folkhögskolläraryxamen skall studenten

- visa förmåga att leda och undervisa, att inspirera till självständiga studier och att stödja individers och grupper planering av sina studier,
- visa förmåga till samarbete och lagarbete och visa kommunikationsfärdigheter samt visa förmåga att använda praktiskt-estetiska uttrycksmedel, och
- visa förmåga att använda informationsteknik i den pedagogiska verksamheten och att inse betydelsen av olika mediers roll för denna.

| *Värderingsförmåga och förhållningssätt*

För folkhögskolläraryxamen skall studenten

- visa förmåga att inom yrkesområdet göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

| *Självständigt arbete (examensarbete)*

För folkhögskolläraryxamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete).

| *Övrigt*

För folkhögskolläraryxamen skall studenten ha fullgjort handledd praktik.

Folkhögskolläraryxamen kan utfärdas med inriktning mot folkhögskola eller med inriktning mot studieförbund.

För folkhögskolläraryxamen med en viss inriktning skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Högskoleingenjörsexamen

Omfattning

Högskoleingenjörsexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 180 högskolepoäng.

Mål

För högskoleingenjörsexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som högskoleingenjör.

Kunskap och förståelse

För högskoleingenjörsexamen skall studenten

- visa kunskap om det valda teknikområdets vetenskapliga grund och dess beprövade erfarenhet samt kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, och
- visa brett kunnande inom det valda teknikområdet och relevant kunskap i matematik och naturvetenskap.

Färdighet och förmåga

För högskoleingenjörsexamen skall studenten

- visa förmåga att med helhetssyn självständigt och kreativt identifiera, formulera och hantera frågeställningar och analysera och utvärdera olika tekniska lösningar,
- visa förmåga att planera och med adekvata metoder genomföra uppgifter inom givna ramar,
- visa förmåga att kritiskt och systematiskt använda kunskap samt att modellera, simulera, förutsäga och utvärdera skeenden med utgångspunkt i relevant information,
- visa förmåga att utforma och hantera produkter, processer och system med hänsyn till människors förutsättningar och behov och samhällets mål för ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar utveckling,
- visa förmåga till lagarbete och samverkan i grupper med olika sammansättning, och
- visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera information, problem och lösningar i dialog med olika grupper.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För högskoleingenjörsexamen skall studenten

- visa förmåga att göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter,
- visa insikt i teknikens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för dess nyttjande, inbegripet sociala och ekonomiska aspekter samt miljö- och arbetsmiljöaspekter, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöppande utveckla sin kompetens.

Självständigt arbete (examensarbete)

För högskoleingenjörsexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

För högskoleingenjörsexamen skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Optikerexamen

Omfattning

Optikerexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 180 högskolepoäng.

| *Mål*

För optikerexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för behörighet som optiker.

| *Kunskap och förståelse*

För optikerexamen skall studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen, och
- visa kunskap om relevanta författningar.

| *Färdighet och förmåga*

För optikerexamen skall studenten

- visa förmåga att självständigt och i samverkan med patienten genomföra synundersökning samt vid behov hänvisa patienten vidare till hälso- och sjukvården,
- visa förmåga att medverka vid optometrisk rehabilitering och rehabilitering inom hälso- och sjukvården,
- visa förmåga att tillämpa sitt kunnande för att hantera olika situationer, företeelser och frågeställningar utifrån individers och grupper behov,
- visa förmåga att informera och undervisa olika grupper,
- visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera bedömningar och vidtagna åtgärder med berörda parter samt i enlighet med relevanta författningar dokumentera dessa,
- visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper, och
- visa förmåga att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information samt att diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika grupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För optikerexamen skall studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga att göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot patienter och deras närstående, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fort-löpande utveckla sin kompetens.

Självständigt arbete (examensarbete)

För optikerexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

Övrigt

För optikerexamen skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Ortopedingjörsexamen**Omfattning**

Ortopedingjörsexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 180 högskolepoäng.

Mål

För ortopedingenjörsexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för behörighet som ortopedingenjör.

Kunskap och förståelse

För ortopedingenjörsexamen skall studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen,
- visa kunskap om relevanta metoder inom området, och
- visa kunskap om relevanta författningar.

Färdighet och förmåga

För ortopedingenjörsexamen skall studenten

- visa förmåga att självständigt och i samverkan med patienten genomföra ortopedtekniska åtgärder och verka som teknisk specialist inom hela habiliterings- och rehabiliteringsområdet,

- visa förmåga att medverka i förebyggande arbete samt att initiera metodförbättringar och kvalitetssäkring av utrustning, arbetsmetoder och produkter,
- visa förmåga att informera och undervisa olika grupper,
- visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera åtgärder och behandlingsresultat med berörda parter samt i enlighet med relevanta författningar dokumentera dessa,
- visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper, och
- visa förmåga att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information samt att diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika grupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten.

| *Värderingsförmåga och förhållningssätt*

- För ortopedingenjörsexamen skall studenten
- visa självkänedom och empatisk förmåga,
 - visa förmåga att med helhetssyn på människan göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
 - visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot patienter och deras närstående, och
 - visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

| *Självständigt arbete (examensarbete)*

För ortopedingenjörsexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

| *Övrigt*

För ortopedingenjörsexamen skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Receptarieexamen

Omfattning

Receptarieexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 180 högskolepoäng.

| *Mål*

För receptarieexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för behörighet som receptarie.

För receptarieexamen skall studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen,
- visa kunskap om läkemedelsinformation, läkemedelsrådgivning och läkemedelsutvärdering för att därigenom bidra till en rationell och optimal läkemedelsanvändning,
- visa kännedom om utveckling, prövning och användning av läkemedel, och
- visa kunskap om relevanta författningar.

| *Färdighet och förmåga*

För receptarieexamen skall studenten

- visa förmåga att tillämpa vetenskaplig dokumentation samt söka, värdera och kritiskt tolka relevant information för att kunna analysera och lösa läkemedelsrelaterade problem,
- visa förmåga att tillämpa sitt kunnande för att hantera olika situationer, företeelser och frågeställningar utifrån individers och grupper behov,
- visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper, och
- visa förmåga att informera om och diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika grupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten.

| *Värderingsförmåga och förhållningssätt*

För receptarieexamen skall studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga att verka inom såväl läkemedelsområdet som hälso- och sjukvårdsområdet med ett etiskt förhållningssätt och en helhetssyn på människan med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlopande utveckla sin kompetens.

| *Självständigt arbete (examensarbete)*

För receptarieexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

| *Övrigt*

För receptarieexamen skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Omfattning

Röntgensjuksköterskeexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 180 högskolepoäng.

Mål

För röntgensjuksköterskeexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för behörighet som röntgensjuksköterska.

Kunskap och förståelse

För röntgensjuksköterskeexamen skall studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen,
- visa kunskap om fysikaliska, biologiska och tekniska aspekter på bild- och funktionsdiagnostik,
- visa kunskap i planering, ledning och samordning av vårdarbetet, och
- visa kunskap om relevanta författningar.

Färdighet och förmåga

För röntgensjuksköterskeexamen skall studenten

- visa förmåga att självständigt och i samverkan med patienten och närstående planera och genomföra undersökningar och behandlingar utifrån patientens behov och förutsättningar,
- visa förmåga att medverka till att all bestrålning av patienten skall vara optimerad med avseende på stråldoser och att strålskyddsföreskrifter följs i enlighet med relevanta författningar,
- visa förmåga att hantera läkemedel på ett adekvat sätt och kunna informera patienten om läkemedlets effekter och biverkningar,
- visa förmåga att initiera metodförbättring och kvalitetssäkring,
- visa förmåga att tillämpa sitt kunnande för att hantera olika situationer, företeelser och frågeställningar utifrån individers och grupper behov,
- visa förmåga att informera och undervisa olika grupper samt att genomföra handledande uppgifter,
- visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera åtgärder och behandlingsresultat med berörda parter samt i enlighet med relevanta författningar dokumentera dessa,
- visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper, och
- visa förmåga att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information samt att diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika grupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För röntgensjuksköterskeexamen skall studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot patienter och deras närstående, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fort-löpande utveckla sin kompetens.

Självständigt arbete (examensarbete)

För röntgensjuksköterskeexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

Övrigt

För röntgensjuksköterskeexamen skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Sjukgymnastexamen**Omfattning**

Sjukgymnastexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 180 högskolepoäng.

Mål

För sjukgymnastexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för behörighet som sjukgymnast.

Kunskap och förståelse

För sjukgymnastexamen skall studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen,
- visa kunskap om förhållanden i samhället som påverkar individers och grupper hälsa, och
- visa kunskap om relevanta författningar.

För sjukgymnastexamen skall studenten

- visa förmåga att självständigt och i samverkan med individen genomföra sjukgymnastiska åtgärder samt förmåga att initiera och medverka i hälsofrämjande, behandlande, habiliterande och rehabiliterande arbete på individ-, grupp- eller samhällsnivå,
- visa förmåga att tillämpa sitt kunnande för att hantera olika situationer, företeelser och frågeställningar utifrån individens och grupperns behov,
- visa förmåga att informera och undervisa olika grupper samt att genomföra vägledande uppgifter,
- visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera åtgärder och behandlingsresultat med berörda parter samt i enlighet med relevanta författningar dokumentera dessa,
- visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper, och
- visa förmåga att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information samt att diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika grupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten.

| *Värderingsförmåga och förhållningssätt*

För sjukgymnastexamen skall studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot klienter eller patienter, deras närstående och andra grupper, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

| *Självständigt arbete (examensarbete)*

För sjukgymnastexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

| *Övrigt*

För sjukgymnastexamen skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Sjuksköterskeexamen

Omfattning

Sjuksköterskeexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 180 högskolepoäng.

Mål

För sjuksköterskeexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för behörighet som sjuksköterska.

Kunskap och förståelse

För sjuksköterskeexamen skall studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen,
- visa kunskap i planering, ledning och samordning av vård- och hälsoarbetet,
- visa kunskap om förhållanden i samhället som påverkar barns, kvinnors och mäns hälsa, och
- visa kunskap om relevanta författningar.

Färdighet och förmåga

För sjuksköterskeexamen skall studenten

- visa förmåga att självständigt och i samverkan med patienten och närstående identifiera vårdbehov, upprätta omvårdnadsplan samt ge vård och behandling,
- visa förmåga att hantera läkemedel på ett adekvat sätt samt kunna informera patienten om läkemedlens effekter och biverkningar,
- visa förmåga att identifiera behov av och genomföra hälsofrämjande och förebyggande arbete,
- visa förmåga att initiera metodförbättring och kvalitetssäkring,
- visa förmåga att tillämpa sitt kunnande för att hantera olika situationer, företeelser och frågeställningar utifrån individers och gruppers behov,
- visa förmåga att informera och undervisa olika grupper samt att genomföra handledande uppgifter,
- visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera åtgärder och behandlingsresultat med berörda parter samt i enlighet med relevanta författningar dokumentera dessa,
- visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper, och
- visa förmåga att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information samt att diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika målgrupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För sjuksköterskeexamen skall studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,

- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot patienter och deras närstående, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

| *Självständigt arbete (examensarbete)*

För sjuksköterskeexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

| *Övrigt*

För sjuksköterskeexamen skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

| **Sjöingenjörsexamen**

| *Omfattning*

Sjöingenjörsexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 180 högskolepoäng.

| *Mål*

För sjöingenjörsexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som tillsammans med erforderlig praktik krävs för behörighet som sjöingenjör.

| *Kunskap och förståelse*

För sjöingenjörsexamen skall studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och dess beprövade erfarenhet samt kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, och
- visa sådant brett sjöfartstekniskt kunnande som krävs för att i ledande befattning svara för drift och underhåll av fartygs maskineri och eltekniska utrustning samt för brandsäkerheten.

| *Färdighet och förmåga*

För sjöingenjörsexamen skall studenten

- visa förmåga att planera och med adekvata metoder inom givna ramar genomföra uppgifter samt förmåga att i all operativ verksamhet iakttä och verkställa för sjösäkerheten lämpliga åtgärder,
- visa förmåga att kritiskt och systematiskt använda kunskap samt att modellera, simulera, förutsäga och utvärdera skeenden med utgångspunkt i relevant information,

- visa förmåga att hantera produkter, processer och arbetsmiljö med hänsyn till människors förutsättningar och behov samt till samhällets mål för ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar utveckling,
- visa förmåga till såväl sjösäkerhetsmässigt tänkande som lagarbete och samverkan i grupper med olika sammansättning, och
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera information, problem och lösningar i dialog med olika grupper.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För sjöingenjörsexamen skall studenten

- visa förmåga att inom sjöfartsområdet göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter,
- visa insikt i teknikens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för dess nyttjande, inbegripet sociala och ekonomiska aspekter samt miljö- och arbetsmiljöaspekter, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlopande utveckla sin kompetens.

Självständigt arbete (examensarbete)

För sjöingenjörsexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

Övrigt

Utbildning som leder till sjöingenjörsexamen skall uppfylla de krav som ställs i den internationella konventionen om utbildning, träning, certifiering och vakthållning för sjöfolk 1978 i dess ändrade lydelse (STCW-konventionen). Dessa krav skall ses som minimikrav.

För sjöingenjörsexamen skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Sjökapensexamen

Omfattning

Sjökapensexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 180 högskolepoäng.

Mål

För sjökapensexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som tillsammans med erforderlig praktik krävs för behörighet som sjökaptan.

För sjökaptensexamen skall studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och beprövade erfarenhet samt kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, och
- visa sådant brett sjöfartstekniskt kunnande som krävs för att i ledande befattning operativt kunna ansvara för besättning, fartyg och last.

| *Färdighet och förmåga*

För sjökaptensexamen skall studenten

- visa förmåga att planera och med adekvata metoder inom givna ramar genomföra uppgifter särskilt avseende sjösäkerhetsåtgärder samt förmåga att i all operativ verksamhet iakta och verkställa för sjösäkerheten lämpliga åtgärder,
- visa förmåga att kritiskt och systematiskt använda kunskap samt att modellera, simulera, förutsäga och utvärdera skeenden med utgångspunkt i relevant information,
- visa förmåga att hantera produkter, processer och arbetsmiljö med hänsyn till människors förutsättningar och behov samt till samhällets mål för ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar utveckling,
- visa förmåga till såväl sjösäkerhetsmässigt tänkande som lagarbete och samverkan i grupper med olika sammansättning, och
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera information, problem och lösningar i dialog med olika grupper.

| *Värderingsförmåga och förhållningssätt*

För sjökaptensexamen skall studenten

- visa förmåga att inom sjöfartsområdet göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter,
- visa insikt i teknikens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för dess nyttjande, inbegripet sociala och ekonomiska aspekter samt miljö- och arbetsmiljöaspekter, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortloppande utveckla sin kompetens.

| *Självständigt arbete (examensarbete)*

För sjökaptensexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

| *Övrigt*

Utbildning som leder till sjökaptensexamen skall uppfylla de krav som ställs i den internationella konventionen om utbildning, träning, certifiering och vakthållning för sjöfolk 1978 i dess ändrade lydelse (STCW-konventionen). Dessa krav skall ses som minimikrav.

För sjökaptensexamen skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Socionomexamen

Omfattning

Socionomexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 210 högskolepoäng.

Mål

För socionomexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för självständigt socialt arbete på individ-, grupp- och samhällsnivå.

Kunskap och förståelse

För socionomexamen skall studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund samt kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete,
- visa kunskap om och förståelse för samspelet mellan individers och gruppers sociala situation, levnadsvillkor, fysiska och psykiska hälsa samt funktionsförmåga i förhållande till samhälleliga och andra bakomliggande faktorer,
- visa kunskap om ledning av socialt arbete, och
- visa kunskap om och förståelse för barns behov och sådana samhälls- och familjeförhållanden som påverkar kvinnors och mäns livsbetingelser.

Färdighet och förmåga

För socionomexamen skall studenten

- visa sådan färdighet och förmåga som krävs för att utveckla och genomföra socialt arbete på olika nivåer i samhället i samarbete med de människor som berörs,
- visa förmåga att tillämpa relevanta författningar i synnerhet inom det sociala området,
- visa förmåga att förstå, utreda och analysera sociala processer och problem, och
- visa förmåga att identifiera, strukturera, utreda och utvärdera insatser på individ-, grupp- och samhällsnivå.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För socionomexamen skall studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,

- visa förmåga till ett professionellt bemötande och förhållningssätt,
- visa insikt om betydelsen av lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

| *Självständigt arbete (examensarbete)*

| För socionomexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

| *Övrigt*

| För socionomexamen skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Studie- och yrkesvägledarexamen

Omfattning

| Studie- och yrkesvägledarexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 180 högskolepoäng.

| *Mål*

| För studie- och yrkesvägledarexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som studie- och yrkesvägledare inom det offentliga skolväsendet och sådana fristående skolor som anges i skollagen (1985:1100).

| *Kunskap och förståelse*

| För studie- och yrkesvägledarexamen skall studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund, kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen,
- visa insikt i barns, ungdomars och vuxnas utveckling och lärande samt om individers och grupper val och socialisation i ett perspektiv av livslångt lärande,
- visa kunskap om utbildning, arbetsliv och samhällsutveckling såväl nationellt som internationellt, och
- visa insikt om betydelsen av ett jämställdhetsperspektiv i studie- och yrkesvalssituationen samt på arbetsmarknaden.

För studie- och yrkesvägledarexamen skall studenten

- visa förmåga att bidra till att förverkliga målen för det offentliga skolväsendet,
- visa förmåga att analysera och förstå individers och grupperas studie- och yrkesval samt utifrån denna förmåga identifiera deras behov av stöd och utveckling,
- visa förmåga att tillämpa olika teorier och metoder för vägledning utifrån individers och grupperas behov,
- visa förmåga att inom sitt verksamhetsområde stödja övrig personal i deras studie- och yrkesorienterande insatser,
- visa förmåga att i samarbete med andra planera och utveckla stödinsatser för människor med särskilda svårigheter och behov för att underlätta inträde till studier och arbetsmarknad,
- visa förmåga att samla och kritiskt tolka information för att informera och vägleda ungdomar och vuxna inför framtida studier och arbete,
- visa förmåga att skapa och utveckla kontakter med olika intressenter i samhället av betydelse för verksamheten, och
- visa förmåga att såväl muntligt som skriftligt diskutera nya fakta inom studie- och yrkesvägledningsområdet med olika grupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten.

| *Värderingsförmåga och förhållningssätt*

För studie- och yrkesvägledarexamen skall studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga att inom området studie- och yrkesvägledning göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa insikt om betydelsen av lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

| *Självständigt arbete (examensarbete)*

För studie- och yrkesvägledarexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

| *Övrigt*

För studie- och yrkesvägledarexamen skall studenten ha fullgjort handledd praktik.

För studie- och yrkesvägledarexamen skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Omfattning

Tandhygienistexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 120 högskolepoäng.

Mål

För tandhygienistexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för behörighet som tandhygienist.

Kunskap och förståelse

För tandhygienistexamen skall studenten

- visa kännedom om områdets vetenskapliga grund och om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete,
- visa kunskap om och förståelse för munhållans betydelse för det allmänna välbefinnandet och allmäntillståndets inverkan på munhälsan, och
- visa kunskap om relevanta författningar.

Färdighet och förmåga

För tandhygienistexamen skall studenten

- visa förmåga att initiera och genomföra hälsofrämjande och förebyggande arbete inom tandvården för såväl enskilda som grupper av patienter,
- visa förmåga att självständigt utföra undersökningar av karies och parodontit samt att utreda och analysera behov av munhälsovårdande insatser,
- visa förmåga att genomföra och utvärdera insatta åtgärder samt i enlighet med relevanta författningar dokumentera dessa, och
- visa förmåga att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information samt att förmedla sin kunskap till olika grupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För tandhygienistexamen skall studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällseliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt och därmed värna om och respektera patientens behov,
- visa insikt om betydelsen av lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöppande utveckla sin kompetens.

Självständigt arbete (examensarbete)

För tandhygienistexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete).

Övrigt

För tandhygienistexamen skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Tandteknikerexamen***Omfattning***

Tandteknikerexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 180 högskolepoäng.

Mål

För tandteknikerexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som tandtekniker.

Kunskap och förståelse

För tandteknikerexamen skall studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och kännedom om aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete,
- visa kunskap om relevanta metoder inom området och om odontologiska behandlingsprinciper, och
- visa kunskap om och förståelse för produkter och material som används inom tandvården och deras påverkan på allmänhälsan, munhälsan och miljön.

Färdighet och förmåga

För tandteknikerexamen skall studenten

- visa sådan färdighet och förmåga som krävs för att framställa olika typer av tandtekniska arbeten som används inom tandvården,
- visa förmåga att bedöma och utvärdera kvaliteten på tandtekniska arbeten, och
- visa förmåga att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information och att diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika grupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För tandteknikerexamen skall studenten

- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt och därmed värna om och respektera patientens behov,

- visa insikt om betydelsen av lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

| *Självständigt arbete (examensarbete)*

För tandteknikerexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

| *Övrigt*

För tandteknikerexamen skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

| EXAMINA PÅ AVANCERAD NIVÅ

| GENERELLA EXAMINA

| **Magisterexamen**

| *Omfattning*

Magisterexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 60 högskolepoäng med viss inriktning som varje högskola själv bestämmer, varav minst 30 högskolepoäng med fördjupning inom det huvudsakliga området (huvudområdet) för utbildningen. Därtill ställs krav på avlagd kandidatexamen, konstnärlig kandidatexamen, yrkesexamen om minst 180 högskolepoäng eller motsvarande utländsk examen.

Undantag från kravet på en tidigare examen får göras för en student som antagits till utbildningen utan att ha haft grundläggande behörighet i form av en examen. Detta gäller dock inte om det vid antagningen gjorts undantag enligt 7 kap. 28 § andra stycket på grund av att examensbevis inte hunnit utfärdas.

| *Mål*

| *Kunskap och förståelse*

För magisterexamen skall studenten

- visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet såväl överblick över området som fördjupade kunskaper inom vissa delar av området samt insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, och
- visa fördjupad metodkunskap inom huvudområdet för utbildningen.

Färdighet och förmåga

För magisterexamen skall studenten

- visa förmåga att integrera kunskap och att analysera, bedöma och hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer även med begränsad information,
- visa förmåga att självständigt identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder genomföra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar,
- visa förmåga att muntligt och skriftligt klart redogöra för och diskutera sina slutsatser och den kunskap och de argument som ligger till grund för dessa i dialog med olika grupper, och
- visa sådan färdighet som fordras för att delta i forsknings- och utvecklingsarbete eller för att arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För magisterexamen skall studenten

- visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter samt visa medvetenhet om etiska aspekter på forsknings- och utvecklingsarbete,
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

Självständigt arbete (examensarbete)

För magisterexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng inom huvudområdet för utbildningen.

Övrigt

För magisterexamen med en viss inriktning skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Masterexamen**Omfattning**

Masterexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 120 högskolepoäng med viss inriktning som varje högskola själv bestämmer, varav minst 60 högskolepoäng med fördjupning inom det huvudsakliga området (huvudområdet) för utbildningen. Därtill ställs krav på avlagd kandidatexamen, konstnärlig kandidatexamen, yrkesexamen om minst 180 högskolepoäng eller motsvarande utländsk examen.

Undantag från kravet på en tidigare examen får göras för en student som antagits till utbildningen utan att ha haft grundläggande behörighet i form av en examen. Detta gäller dock inte om det vid antagningen gjorts undantag enligt 7 kap. 28 § andra stycket på grund av att examensbevis inte hunnit utfärdas.

Mål

Kunskap och förståelse

För masterexamen skall studenten

- visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet såväl brett kunnande inom området som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av området samt fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, och
- visa fördjupad metodkunskap inom huvudområdet för utbildningen.

Färdighet och förmåga

För masterexamen skall studenten

- visa förmåga att kritiskt och systematiskt integrera kunskap och att analysera, bedöma och hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer även med begränsad information,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart redogöra för och diskutera sina slutsatser och den kunskap och de argument som ligger till grund för dessa i dialog med olika grupper, och
- visa sådan färdighet som fordras för att delta i forsknings- och utvecklingsarbete eller för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För masterexamen skall studenten

- visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter samt visa medvetenhet om etiska aspekter på forsknings- och utvecklingsarbete,
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

Självständigt arbete (examensarbete)

För masterexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 30 högskolepoäng inom huvudområdet för utbildningen. Det självständiga arbetet får omfatta mindre än 30 högskolepoäng, dock minst 15 högskolepoäng, om studenten redan har fullgjort ett självständigt arbete på avancerad nivå om minst 15 högskolepoäng inom huvudområdet för utbildningen eller motsvarande från utländsk utbildning.

Övrigt

För masterexamen med en viss inriktning skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

KONSTNÄRLIGA EXAMINA**Konstnärlig magisterexamen*****Omfattning***

Konstnärlig magisterexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 60 högskolepoäng med viss inriktning som varje högskola själv bestämmer. Därtill ställs krav på avlagd kandidatexamen, konstnärlig kandidatexamen, yrkesexamen om minst 180 högskolepoäng eller motsvarande utländsk examen.

Undantag från kravet på en tidigare examen får göras för en student som antagits till utbildningen utan att ha haft grundläggande behörighet i form av en examen. Detta gäller dock inte om det vid antagningen gjorts undantag enligt 7 kap. 28 § andra stycket på grund av att examensbevis inte hunnit utfärdas.

Mål***Kunskap och förståelse***

För konstnärlig magisterexamen skall studenten

- visa kunskap och förståelse inom det huvudsakliga området (huvudområdet) för utbildningen, inbegripet såväl överblick över området som fördjupade kunskaper inom delar av området samt insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, och
- visa fördjupad eller breddad kunskap om och erfarenhet av metod och processer inom området.

För konstnärlig magisterexamen skall studenten

– visa förmåga att självständigt beskriva, analysera och tolka form, teknik och innehåll samt att kritiskt reflektera över sitt eget och andras konstnärliga förhållningssätt inom huvudområdet för utbildningen,

– visa förmåga att med ett personligt uttryck skapa och förverkliga egna idéer, att självständigt identifiera, formulera och lösa konstnärliga och gestaltungs-mässiga problem samt att planera och med adekvata metoder genomföra kvalificerade konstnärliga uppgifter inom givna tidsramar,

– visa förmåga att muntligt och skriftligt eller på annat sätt klart redogöra för och diskutera sin verksamhet och konstnärliga frågeställningar i dialog med olika grupper, och

– visa sådan färdighet och kunskap som fordras för att självständigt verka i arbetslivet.

| *Värderingsförmåga och förhållningssätt*

För konstnärlig magisterexamen skall studenten

– visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta konstnärliga, samhälleliga och etiska aspekter,

– visa insikt om konstens roll i samhället, och

– visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

| *Självständigt arbete (examensarbete)*

För konstnärlig magisterexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng inom huvudområdet för utbildningen.

| *Övrigt*

För konstnärlig magisterexamen med en viss inriktning skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

| **Konstnärlig masterexamen**

| *Omfattning*

Konstnärlig masterexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 120 högskolepoäng med viss inriktning som varje högskola själv bestämmer. Därtill ställs krav på avlagd kandidatexamen, konstnärlig kandidatexamen, yrkesexamen om minst 180 högskolepoäng eller motsvarande utländsk examen.

Undantag från kravet på en tidigare examen får göras för en student som antagits till utbildningen utan att ha haft grundläggande behörighet i form av

en examen. Detta gäller dock inte om det vid antagningen gjorts undantag enligt 7 kap. 28 § andra stycket på grund av att examensbevis inte hunnit utfärdas.

Mål

Kunskap och förståelse

För konstnärlig masterexamen skall studenten

- visa kunskap och förståelse inom det huvudsakliga området (huvudområdet) för utbildningen, inbegripet såväl brett kunnande inom området som väsentligt fördjupade kunskaper inom delar av området samt fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, och
- visa förtrogenhet med metod och processer för att hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer inom området.

Färdighet och förmåga

För konstnärlig masterexamen skall studenten

- visa förmåga att självständigt och kreativt kunna formulera nya frågor och bidra till kunskapsutvecklingen, lösa mer avancerade problem, utveckla nya och egna uttryckssätt samt kritiskt reflektera över sitt eget och andras konstnärliga förhållningssätt inom huvudområdet för utbildningen,
- visa förmåga att med ett utvecklat personligt uttryck skapa och förverkliga egna konstnärliga idéer, självständigt identifiera, formulera och lösa konstnärliga och gestaltningmässiga problem samt planera och med adekvata metoder genomföra kvalificerade konstnärliga uppgifter inom givna tidsramar,
- visa förmåga att såväl i nationella som internationella sammanhang, muntligt och skriftligt eller på annat sätt klart redogöra för och diskutera sin verksamhet och konstnärliga frågeställningar i dialog med olika grupper, och
- visa sådan färdighet och kunskap som fordras för att självständigt verka i arbetslivet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För konstnärlig masterexamen skall studenten

- visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta konstnärliga, samhälleliga och etiska aspekter,
- visa insikt om konstens roll i samhället, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

Självständigt arbete (examensarbete)

För konstnärlig masterexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 30 högskolepoäng inom huvudområdet för utbildningen. Det självständiga arbetet får omfatta mindre än 30 högskolepoäng, dock minst 15 högskolepoäng, om

studenten redan har fullgjort ett självständigt arbete på avancerad nivå om minst 15 högskolepoäng inom huvudområdet för utbildningen eller motsvarande från utländsk utbildning.

Övrigt

För konstnärlig masterexamen med en viss inriktning skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

YRKESEXAMINA

Apotekarexamen

Omfattning

Apotekarexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 300 högskolepoäng.

Mål

För apotekarexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för behörighet som apotekare.

Kunskap och förståelse

För apotekarexamen skall studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen,
- visa fördjupad kunskap om läkemedlens sammansättning, framställning, funktion och användning,
- visa fördjupad kunskap om läkemedelsinformation, läkemedelsrådgivning och läkemedelsutvärdering för att därigenom bidra till en rationell och optimal läkemedelsanvändning,
- visa kunskap om utveckling, prövning och användning av läkemedel i ett nationellt och internationellt perspektiv, och
- visa kunskap om relevanta författningar.

Färdighet och förmåga

För apotekarexamen skall studenten

- visa fördjupad förmåga att tillämpa vetenskaplig dokumentation samt att söka, värdera och kritiskt tolka relevant information för att kunna analysera och lösa problem,
- visa fördjupad förmåga att självständigt identifiera, analysera och lösa kvalificerade läkemedelsrelaterade frågeställningar samt att utvärdera detta arbete,

- visa förmåga att kritiskt och systematiskt integrera och använda kunskap samt att analysera och bedöma komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper, och
- visa förmåga att i både nationella och internationella sammanhang muntligt och skriftligt informera om och diskutera läkemedels utveckling, nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika grupper och därigenom bidra till utveckling av yrket och verksamheten.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För apotekarexamen skall studenten

- visa självkänedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga att verka inom såväl läkemedelsområdet som hälso- och sjukvården med en helhetssyn på människan och ett etiskt förhållningssätt med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt,
- visa förmåga att identifiera etiska aspekter på eget forsknings- och utvecklingsarbete, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Självständigt arbete (examensarbete)

För apotekarexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete om minst 30 högskolepoäng.

Övrigt

För apotekarexamen skall studenten ha fullgjort sex månaders apotekspraktik.

För apotekarexamen skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Arkitektexamen

Omfattning

Arkitektexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 300 högskolepoäng.

Mål

För arkitektexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som arkitekt.

För arkitektexamen skall studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga och konstnärliga grund och insikt i relevant forsknings- och utvecklingsarbete, och
- visa såväl brett kunnande om och förståelse av arkitekturens teori och historia som fördjupad kunskap om arkitektonisk gestaltning, planering och utveckling av bebyggelsemiljöer samt de processer, metoder och författningar som påverkar dessa.

| *Färdighet och förmåga*

För arkitektexamen skall studenten

- visa förmåga att med helhetssyn och i komplexa sammanhang planera, gestalta, vårda och förnya bebyggelsemiljöer och byggnader med hänsyn till olika krav, särskilt samhällets mål för hållbar utveckling,
- visa förmåga att med adekvat arkitektonisk metod och syntes kritiskt, självständigt och kreativt genomföra och utvärdera kvalificerade och skapande uppgifter inom givna ramar inom arkitekturens och samhällsbyggnadens område,
- visa förmåga att tillämpa kunskap om fysikaliska förhållanden och tekniska principer för uppförande och förändringar av byggnadsverk,
- visa förmåga till lagarbete och samverkan i grupper med olika sammansättning, och
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang i bild och modell muntligt, skriftligt och på annat sätt i dialog med olika grupper klart redogöra för och diskutera sina slutsatser och den kunskap och de argument som ligger till grund för slutsatserna och därmed bidra till yrket och verksamheten.

| *Värderingsförmåga och förhållningssätt*

För arkitektexamen skall studenten

- visa förmåga att med helhetssyn väga in relevanta vetenskapliga, samhälleliga, estetiska och etiska aspekter i sina bedömningar och avvägningar och samtidigt ta hänsyn till samhällets och alla människors olika behov och funktionsförmåga, liksom till samspelet mellan människor och den fysiska livsmiljön, inbegripet arbetsmiljön,
- visa förutsättningar att basera sitt arbete på kravet på långsiktiga och funktionella lösningar av hög kvalitet och med god gestaltning, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlopande utveckla sin kompetens.

| *Självständigt arbete (examensarbete)*

För arkitektexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 30 högskolepoäng.

För arkitektexamen skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Barnmorskeexamen

Omfattning

Barnmorskeexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 90 högskolepoäng. Därtill ställs krav på av Socialstyrelsen utfärdad legitimation som sjuksköterska.

Mål

För barnmorskeexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för behörighet som barnmorska.

Kunskap och förståelse

För barnmorskeexamen skall studenten

- visa såväl bred som fördjupad kunskap inom området reproduktiv, perinatal och sexuell hälsa,
- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen,
- visa fördjupad kunskap i planering, ledning och samordning av vård- och hälsoarbetet, och
- visa kunskap om relevanta författningar.

Färdighet och förmåga

För barnmorskeexamen skall studenten

- visa fördjupad förmåga att självständigt och i samverkan med patienten planera och genomföra undersökningar och behandlingar utifrån patientens behov och förutsättningar,
- visa fördjupad förmåga att självständigt initiera hälsofrämjande och förebyggande arbete,
- visa förmåga att integrera kunskap samt att analysera, bedöma och hantera komplexa frågeställningar och situationer, företeelser och frågeställningar utifrån individers och gruppers behov,
- visa förmåga att undervisa olika grupper samt att genomföra handledande, arbetsledande och konsultativa uppgifter, och
- visa förmåga att initiera och genomföra kvalitets- och förbättringsarbete samt att utvärdera behandlingsverksamhet.

För barnmorskeexamen skall studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot kvinnor och deras närstående, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fort-löpande utveckla sin kompetens.

| ***Självständigt arbete (examensarbete)***

För barnmorskeexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete).

| ***Övrigt***

För barnmorskeexamen skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Civilingenjörsexamen

Omfattning

Civilingenjörsexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 300 högskolepoäng.

| ***Mål***

För civilingenjörsexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som civilingenjör.

| ***Kunskap och förståelse***

För civilingenjörsexamen skall studenten

- visa kunskap om det valda teknikområdets vetenskapliga grund och beprövade erfarenhet samt insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, och
- visa såväl brett kunnande inom det valda teknikområdet, inbegripet kunskaper i matematik och naturvetenskap, som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av området.

| ***Färdighet och förmåga***

För civilingenjörsexamen skall studenten

- visa förmåga att med helhetssyn kritiskt, självständigt och kreativt identifiera, formulera och hantera komplexa frågeställningar samt att delta i

forsknings- och utvecklingsarbete och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen,

- visa förmåga att skapa, analysera och kritiskt utvärdera olika tekniska lösningar,
- visa förmåga att planera och med adekvata metoder genomföra kvalificerade uppgifter inom givna ramar,
- visa förmåga att kritiskt och systematiskt integrera kunskap samt visa förmåga att modellera, simulera, förutsäga och utvärdera skeenden även med begränsad information,
- visa förmåga att utveckla och utforma produkter, processer och system med hänsyn till människors förutsättningar och behov och samhällets mål för ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar utveckling,
- visa förmåga till lagarbete och samverkan i grupper med olika sammanställning, och
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt i dialog med olika grupper klart redogöra för och diskutera sina slutsatser och den kunskap och de argument som ligger till grund för dessa.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För civilingenjörsexamen skall studenten

- visa förmåga att göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter samt visa medvetenhet om etiska aspekter på forsknings- och utvecklingsarbete,
- visa insikt i teknikens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, inbegripet sociala och ekonomiska aspekter samt miljö- och arbetsmiljöaspekter, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlopande utveckla sin kompetens.

Självständigt arbete (examensarbete)

För civilingenjörsexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 30 högskolepoäng.

Övrigt

För civilingenjörsexamen skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Juristexamen

Omfattning

Juristexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 270 högskolepoäng.

För juristexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att arbeta inom yrken för vilka juristexamen är ett behörighetskrav samt inom annan yrkesverksamhet inom det juridiska området som förutsätter sådan kunskap och förmåga.

| *Kunskap och förståelse*

För juristexamen skall studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund samt insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete,
- visa fördjupad kunskap i och förståelse av centrala juridiska ämnen samt kunskap i andra ämnen som är av särskild betydelse för tillämpningen av de juridiska kunskaperna,
- visa kännedom om rättssystemets roll nationellt och internationellt, och
- visa kunskap om sådana samhälls- och familjeförhållanden som påverkar kvinnors och mäns livsbetingelser.

| *Färdighet och förmåga*

För juristexamen skall studenten

- visa fördjupad förmåga att tillämpa kunskap samt att göra kvalificerade bedömningar,
- visa fördjupad förmåga att använda olika tolknings- och tillämpningsmetoder inom juridik,
- visa förmåga att systematiskt, kritiskt och självständigt identifiera, formulera och analysera frågeställningar samt planera och genomföra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar,
- visa förmåga att arbeta såväl individuellt som i samverkan med andra, och
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart redogöra för och diskutera sina slutsatser i dialog med olika grupper.

| *Värderingsförmåga och förhållningssätt*

För juristexamen skall studenten

- visa förmåga att inom området göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga och samhällseliga frågor, såsom de mänskliga rättigheterna och etiska aspekter,
- visa förmåga till ett självständigt och kritiskt förhållningssätt gentemot rättssystemet,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

| *Självständigt arbete (examensarbete)*

| För juristexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 30 högskolepoäng.

| *Övrigt*

| För juristexamen skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Logopedexamen***Omfattning***

| Logopedexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 240 högskolepoäng.

| *Mål*

| För logopedexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för behörighet som logoped.

| *Kunskap och förståelse*

| För logopedexamen skall studenten

– visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen,

– visa såväl bred som fördjupad klinisk, pedagogisk och terapeutisk kunskap om habilitering och rehabilitering av röst-, tal-, språk- och sväljstörningar,

– visa förståelse för att kommunikationsförmågan är en integrerad del av individens personlighet och sociala situation, och

– visa kunskap om relevanta författningar.

| *Färdighet och förmåga*

| För logopedexamen skall studenten

– visa fördjupad förmåga att självständigt och i samverkan med patienten undersöka, bedöma och behandla de vanligast förekommande störningarna inom det logopediska verksamhetsområdet,

– visa förmåga att initiera och medverka i förebyggande hälsovård inom det logopediska arbetsområdet,

– visa fördjupad förmåga att planera, genomföra och utvärdera behandlingsprogram,

– visa förmåga att informera och undervisa olika grupper samt att genomföra handledande uppgifter,

- visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera åtgärder och behandlingsresultat med berörda parter samt i enlighet med relevanta författningar dokumentera dessa,
- visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper, och
- visa fördjupad förmåga att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information samt att diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika grupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten.

| *Värderingsförmåga och förhållningssätt*

- För logopedexamen skall studenten
- visa självkännedom och empatisk förmåga,
 - visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällseliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
 - visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot patienter och deras närstående, och
 - visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöppande utveckla sin kompetens.

| *Självständigt arbete (examensarbete)*

För logopedexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 30 högskolepoäng.

| *Övrigt*

För logopedexamen skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Läkarexamen

Omfattning

Läkarexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 330 högskolepoäng.

| *Mål*

För läkarexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för läkaryrket och för att fullgöra den allmäntjänstgöring (AT) som fordras för att få behörighet som läkare.

För läkarexamen skall studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen,
- visa såväl bred som fördjupad kunskap inom det medicinska området inbegripet kunskap om och förståelse för förhållanden i samhället som påverkar hälsan för olika grupper och individer, såväl barn som kvinnor och män,
- visa kunskap om ekonomi och organisation som är av betydelse för hälso- och sjukvården, och
- visa kunskap om relevanta författningar.

| *Färdighet och förmåga*

För läkarexamen skall studenten

- visa fördjupad förmåga att självständigt diagnostisera de vanligaste sjukdomstillstånden hos patienter och i samverkan med patienten behandla dessa,
- visa förmåga att initiera och genomföra hälsofrämjande och förebyggande arbete inom hälso- och sjukvården för såväl enskilda som grupper av patienter,
- visa förmåga att kritiskt och systematiskt integrera och använda kunskap samt analysera och bedöma komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa fördjupad förmåga att informera och undervisa olika grupper samt att genomföra handledande uppgifter,
- visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper såväl inom hälso- och sjukvården som inom vård och omsorg,
- visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för åtgärder och behandlingsresultat med berörda parter samt i enlighet med relevanta författningar dokumentera dessa,
- visa fördjupad förmåga att på vetenskaplig grund diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar inom det medicinska området med olika grupper samt att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information, och
- visa fördjupad förmåga att initiera, medverka i och genomföra förbättringsarbete samt utvärdera medicinsk behandlingsverksamhet.

| *Värderingsförmåga och förhållningssätt*

För läkarexamen skall studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga till helhetssyn på patienten utifrån ett vetenskapligt och humanistiskt synsätt med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga till ett etiskt och professionellt förhållningssätt gentemot patienter och deras närstående, och

– visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

| ***Självständigt arbete (examensarbete)***

| För läkarexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 30 högskolepoäng.

| ***Övrigt***

| För läkarexamen skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Psykologexamen

Omfattning

| Psykologexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 300 högskolepoäng.

Mål

| För psykologexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som psykolog och för att fullgöra föreskriven praktisk tjänstgöring (PTP) som fordras för att få behörighet som psykolog.

| ***Kunskap och förståelse***

| För psykologexamen skall studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen,
- visa fördjupad kunskap om psykologiska metoder för utredning och åtgärd avseende individer, grupper och organisationer,
- visa fördjupad kunskap och förståelse för samhälls- och familjeförhållanden som påverkar olika grupper och individer, såväl barn som kvinnor och män, och
- visa kunskap om relevanta författningar.

| ***Färdighet och förmåga***

| För psykologexamen skall studenten

- visa fördjupad förmåga att bedriva psykologisk behandling,
- visa förmåga att under handledning bedriva psykoterapi,
- visa fördjupad förmåga att självständigt planera, leda och genomföra förebyggande arbete samt utvecklings- och förändringsarbete med inriktning på individer, grupper, organisationer och miljöer,

- visa fördjupad förmåga att på vetenskaplig grund kritiskt utvärdera och utveckla behandlingsarbete och åtgärdsprogram inom verksamhetsområdet,
- visa förmåga till lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper,
- visa förmåga att för berörda parter muntligt och skriftligt redogöra för utredning, åtgärd och resultat samt i enlighet med relevanta författningar dokumentera dessa, och
- visa förmåga att kritiskt och självständigt granska, bedöma och använda relevant information samt att diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika grupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För psykologexamen skall studenten

- visa förmåga att fortlöpande utveckla självkänedom och empatisk förmåga,
- visa fördjupad förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällseliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga att identifiera etiska aspekter på eget forsknings- och utvecklingsarbete,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot klienter och deras närstående, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Självständigt arbete (examensarbete)

För psykologexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 30 högskolepoäng.

Övrigt

För psykologexamen skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Psykoterapeutexamen

Omfattning

Psykoterapeutexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 90 högskolepoäng under en treårsperiod. Därtill ställs krav på

- avlagd psykologexamen (enligt 1982 års studieordning eller senare bestämmelser),
- läkarexamen med specialistkompetens i psykiatri eller barn- och ungdomspsykiatri,
- socionomexamen, eller
- annan motsvarande examen.

För de två sistnämnda grupperna krävs dessutom grundläggande psykoterapiutbildning.

Mål

För psykoterapeutexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för behörighet som psykoterapeut.

Kunskap och förståelse

För psykoterapeutexamen skall studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen,
- visa fördjupad kunskap om och förståelse för olika psykoterapiformer, olika psykiska sjukdomstillstånd samt psykiatrisk diagnostik, och
- visa kunskap och förståelse för relevanta samhälls- och familjeförhållanden som påverkar individer och grupper.

Färdighet och förmåga

För psykoterapeutexamen skall studenten

- visa förmåga att på ett fördjupat sätt integrera teoretisk kunskap och klinisk tillämpning,
- visa sådana fördjupade färdigheter som krävs för att självständigt genomföra diagnostiska bedömningar samt upprätta, genomföra och kritiskt utvärdera psykoterapeutiska behandlingsprogram inom ett av områdena individual-, grupp- eller familjeterapi,
- visa förmåga att kritiskt och självständigt granska, bedöma och använda relevant information samt diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika grupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten, och
- visa förmåga att med berörda parter muntligt och skriftligt redogöra för åtgärder och behandlingsresultat samt i enlighet med relevanta författningar dokumentera dessa.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För psykoterapeutexamen skall studenten

- visa förmåga att fortlöpande utveckla självkänedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällseliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga att identifiera etiska aspekter på eget forsknings- och utvecklingsarbete,
- visa fördjupad förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot klienter och deras närstående,

- visa insikt om betydelsen av lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

Självständigt arbete (examensarbete)

För psykoterapeutexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete).

Övrigt

För psykoterapeutexamen skall studenten under utbildningen ha haft deltidstjänstgöring med psykoterapeutiska uppgifter.

För psykoterapeutexamen skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Specialistsjuksköterskeexamen

Omfattning

Specialistsjuksköterskeexamen med angivna inriktningar uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 60 högskolepoäng med undantag av inriktningen mot distriktsköterska, där examen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 75 högskolepoäng.

Därtill ställs krav på av Socialstyrelsen utfärdad legitimation som sjuksköterska.

Mål

För specialistsjuksköterskeexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som specialistsjuksköterska.

Kunskap och förståelse

För specialistsjuksköterskeexamen med respektive inriktning skall studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen, och

- visa fördjupad kunskap i planering, ledning och samordning av vård- och hälsoarbetet.

Färdighet och förmåga

För specialistsjuksköterskeexamen med respektive inriktning skall studenten

- visa fördjupad förmåga att självständigt och i samverkan med patient och närstående identifiera vårdbehov och upprätta omvårdnadsplan,

- visa förmåga att leda och utvärdera omvårdnadsåtgärder,
- visa fördjupad förmåga att initiera, genomföra och utvärdera hälsofrämjande och förebyggande arbete,
- visa förmåga att integrera kunskap samt analysera, bedöma och hantera komplexa frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att medverka vid och självständigt utföra undersökningar och behandlingar inklusive vård i livets slutskede, och
- visa vårdpedagogisk förmåga.

| *Värderingsförmåga och förhållningssätt*

- För specialistsjuksköterskeexamen med respektive inriktning skall studenten
- visa självkännedom och empatisk förmåga,
 - visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
 - visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot patienter och deras närstående, och
 - visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

| *Inriktningar*

- För specialistsjuksköterskeexamen med *inriktning mot anestesijukvård* skall studenten också
- visa förmåga att ansvara för övervakning och utförande av lokal och generell anestesi, analgesi och sedering i samband med operationer, undersökningar och behandlingar av patienter, och
 - visa förmåga att tillämpa sina specialistkunskaper vid stora olyckor och katastrofer.

- För specialistsjuksköterskeexamen med *inriktning mot intensivvård* skall studenten också
- visa förmåga att observera och bedöma funktionen hos patienter avseende alla organsystem och patientens psykiska tillstånd samt förmåga att vid behov initiera och självständigt utföra medicinska åtgärder, och
 - visa förmåga att tillämpa sina specialistkunskaper vid stora olyckor och katastrofer.

- För specialistsjuksköterskeexamen med *inriktning mot operationsjukvård* skall studenten också
- visa förmåga att ansvara för aseptik, instrumentering, infektions- och komplikationsförebyggande åtgärder i samband med operationer, behandlingar och undersökningar av patienter samt förmåga att hantera biologiska preparat, och
 - visa förmåga att tillämpa sina specialistkunskaper vid stora olyckor och katastrofer.

För specialistsjuksköterskeexamen med *inriktning mot ambulanssjukvård* skall studenten också

- visa förmåga att självständigt bedöma den sjukes eller skadades somatiska och psykiska status och omedelbara behov samt visa förmåga att genomföra de åtgärder som krävs för patienter under starkt varierande förhållanden, och
- visa förmåga att tillämpa sina specialistkunskaper vid stora olyckor och katastrofer.

För specialistsjuksköterskeexamen med *inriktning mot kirurgisk vård* skall studenten också

- visa förmåga att hos patienter med behov av kirurgiska insatser observera, bedöma och åtgärda komplexa vårdbehov.

För specialistsjuksköterskeexamen med *inriktning mot medicinsk vård* skall studenten också

- visa förmåga att hos patienter inom medicinsk vård observera, bedöma och åtgärda komplexa vårdbehov.

För specialistsjuksköterskeexamen med *inriktning mot onkologisk vård* skall studenten också

- visa förmåga att hos patienter med behov av onkologisk vård observera, bedöma och åtgärda komplexa vårdbehov, och
- visa sådan kunskap och färdighet som krävs för att arbeta med bland annat cytostatikaterapi och strålbehandling.

För specialistsjuksköterskeexamen med *inriktning mot hälso- och sjukvård för barn och ungdomar* skall studenten också

- visa förmåga att självständigt bedöma, planera, genomföra och utvärdera de åtgärder som behövs för att främja den fysiska, psykiska och sociala hälsan och förebygga uppkomsten av sjukdom och sjukdomskomplikationer,
- visa förmåga att hos barn och ungdomar i olika utvecklingsstadier observera, bedöma och åtgärda komplexa vårdbehov, och
- visa sådan kunskap som krävs för att ansvara för hälsoundersökning och vaccinationsverksamhet.

För specialistsjuksköterskeexamen med *inriktning mot psykiatrisk vård* skall studenten också

- visa förmåga att observera, bedöma, åtgärda och utvärdera komplexa vårdbehov,
- visa förmåga att möta människor i kris, och
- visa sådan kunskap och färdighet som krävs för att medverka i behandling, habilitering och rehabilitering inom psykiatrisk vård och omsorg.

För specialistsjuksköterskeexamen *med inriktning mot vård av äldre* skall studenten också

- visa förmåga att självständigt bedöma, planera, genomföra och utvärdera de åtgärder som behövs för att främja den fysiska, psykiska och sociala hälsan och förebygga uppkomsten av sjukdom och sjukdomskomplikationer, och

– visa förmåga att hos äldre patienter observera och bedöma komplexa behov av vård och rehabilitering.

För specialistsjuksköterskeexamen med *inriktning mot distriktssköterska* skall studenten också

– visa förmåga att självständigt bedöma, planera, genomföra och utvärdera de åtgärder som behövs för att främja fysisk, psykisk och social hälsa hos patienter och förebygga uppkomsten av sjukdom och sjukdomskomplikationer,

– visa förmåga att observera och bedöma komplexa behov av vård, rehabilitering och rehabilitering hos patienter, och

– visa sådan kunskap som krävs för att ansvara för hälsoundersökning och vaccinationsverksamhet.

| *Självständigt arbete (examensarbete)*

För specialistsjuksköterskeexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete).

| *Övrigt*

För specialistsjuksköterskeexamen skall studenten ha fullgjort en verksamhetsförlagd del av utbildningen av en omfattning som är anpassad efter behovet för respektive inriktning.

I examensbeviset skall utbildningens inriktning anges.

För en specialistsjuksköterskeexamen med en viss inriktning skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Specialpedagogexamen

Omfattning

Specialpedagogexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 90 högskolepoäng. Därtill ställs krav på annan avlagd lärarexamen.

| *Mål*

För specialpedagogexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för att självständigt arbeta som specialpedagog för barn, ungdomar och vuxna i behov av särskilt stöd inom förskola, förskoleklass, fritidshem, skola eller vuxenutbildning.

| *Kunskap och förståelse*

För specialpedagogexamen skall studenten

– visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen, och

– visa fördjupad kunskap och förståelse inom specialpedagogik.

För specialpedagogexamen skall studenten

- visa förmåga att kritiskt och självständigt identifiera, analysera och medverka i förebyggande arbete samt i arbetet med att undanröja hinder och svårigheter i olika undervisnings- och lärandemiljöer,
- visa förmåga att kritiskt och självständigt genomföra pedagogiska utredningar och analysera svårigheter på organisations-, grupp- och individnivå,
- visa förmåga att utforma och delta i arbetet med att genomföra åtgärdsprogram i samverkan mellan berörda aktörer samt förmåga att stödja barn och elever och utveckla verksamhetens undervisnings- och lärandemiljöer,
- visa förmåga att vara en kvalificerad samtalspartner och rådgivare i pedagogiska frågor för kollegor, föräldrar och andra berörda, och
- visa förmåga att självständigt genomföra uppföljning och utvärdering samt leda utveckling av det pedagogiska arbetet med målet att kunna möta behoven hos alla barn och elever.

| *Värderingsförmåga och förhållningssätt*

För specialpedagogexamen skall studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga att inom det specialpedagogiska området göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga att identifiera etiska aspekter på eget forsknings- och utvecklingsarbete,
- visa insikt om betydelsen av lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

| *Självständigt arbete (examensarbete)*

För specialpedagogexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 15 högskolepoäng.

| *Övrigt*

I examensbeviset skall det anges för vilken verksamhet utbildningen är avsedd.

För specialpedagogexamen skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Omfattning

Tandläkarexamen uppnås efter att studenten fullgjort kursfordringar om 300 högskolepoäng.

Mål

För tandläkarexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för behörighet som tandläkare.

Kunskap och förståelse

För tandläkarexamen skall studenten

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen,

- visa fördjupad kunskap om och förståelse för sambandet mellan patientens orala hälsotillstånd och hans eller hennes allmänna hälsotillstånd och medicinska tillstånd samt andra bakomliggande faktorer,

- visa kunskap om och förståelse för produkter och material som används inom tandvården och deras påverkan på allmänhälsa, munhälsa och miljö,

- visa kunskap om ekonomi och organisation som är av betydelse för tandvården, och

- visa kunskap om relevanta författningar.

Färdighet och förmåga

För tandläkarexamen skall studenten

- visa förmåga att självständigt diagnostisera och behandla sjukdomar och anomalier i tänder, munhåla, käkar och omgivande vävnader hos patienter i olika åldrar och med olika behov,

- visa förmåga att initiera och genomföra hälsofrämjande och förebyggande arbete inom tandvården för såväl individer som grupper av patienter,

- visa fördjupad förmåga att planera, leda, samordna och utveckla tandvårdsarbete,

- visa förmåga att utvärdera odontologisk vård, varvid särskild vikt läggs vid kvalitetssäkring,

- visa fördjupad förmåga till lagarbete och samverkan med samtliga personalgrupper inom tandvården, liksom med andra yrkesgrupper inom vård och omsorg, och

- visa förmåga att kritiskt och självständigt granska, bedöma och använda relevant information samt att på vetenskaplig grund diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar inom det odontologiska området.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För tandläkarexamen skall studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,

- visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt och därmed värna om och respektera patientens behov, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

| ***Självständigt arbete (examensarbete)***

För tandläkarexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om minst 30 högskolepoäng.

| ***Övrigt***

För tandläkarexamen skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

| **EXAMINA PÅ FORSKARNIVÅ**

| **Licentiatexamen**

| ***Omfattning***

Licentiatexamen uppnås

antingen efter att doktoranden fullgjort en utbildning om minst 120 högskolepoäng inom ett ämne för utbildning på forskarnivå,

eller efter att doktoranden fullgjort en del om minst 120 högskolepoäng av en utbildning som skall avslutas med doktorsexamen, om högskolan beslutar att en sådan licentiatexamen kan ges vid högskolan.

| ***Mål***

| ***Kunskap och förståelse***

För licentiatexamen skall doktoranden

- visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

| ***Färdighet och förmåga***

För licentiatexamen skall doktoranden

- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra

kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
– visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och
– visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

| *Värderingsförmåga och förhållningssätt*

För licentiatexamen skall doktoranden
– visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
– visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
– visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

| *Vetenskaplig uppsats*

För licentiatexamen skall doktoranden ha fått en vetenskaplig uppsats om minst 60 högskolepoäng godkänd.

| *Övrigt*

För licentiatexamen med en viss inriktning skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

| **Doktorsexamen**

| *Omfattning*

Doktorsexamen uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning om 240 högskolepoäng inom ett ämne för utbildning på forskarnivå.

| *Mål*

| *Kunskap och förståelse*

För doktorsexamen skall doktoranden
– visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och
– visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För doktorsexamen skall doktoranden

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För doktorsexamen skall doktoranden

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling)

För doktorsexamen skall doktoranden ha fått en vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling) om minst 120 högskolepoäng godkänd.

Övrigt

För doktorsexamen med en viss inriktning skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

ÖVRIGA EXAMINA (ej nivåindelade)**Lärarexamen****Omfattning**

Lärarexamen uppnås efter fullgjorda kursfordringar om 120, 140, 160, 180, 200 eller 220 poäng. Utbildningen skall omfatta följande tre integrerade utbildningsområden: ett allmänt utbildningsområde om 60 poäng, ett utbild-

ningsområde med en eller flera inriktningar om minst 40 poäng mot ämne eller ämnesområde och ett utbildningsområde med en specialisering om minst 20 poäng. Inom det allmänna utbildningsområdet skall de tvärvetenskapliga ämnesstudierna omfatta minst 30 poäng.

För undervisning och annan pedagogisk verksamhet i

– förskola, förskoleklass, grundskolans tidigare år och fritidshem samt för undervisning i modersmål krävs minst 140 poäng,

– grundskolans senare år och i gymnasieskolan, dock inte yrkesämnen i gymnasieskolan, krävs 180 poäng inklusive en respektive två fördjupning(ar) till minst 60 poäng relevant(a) ämne(n) eller ämnesområde(n).

För undervisning i yrkesämnen i gymnasieskolan krävs 120 poäng. I stället för inriktning och specialisering krävs omfattande yrkeserfarenhet samt en relevant högskoleutbildning om minst 60 poäng eller motsvarande utbildning.

För undervisning i svenska respektive samhällskunskap i grundskolans senare år krävs minst 60 poäng och i gymnasieskolan minst 80 poäng i ämnesområden som är relevanta för dessa ämnen. För undervisning i modersmål krävs inriktning om minst 60 poäng i relevant ämnesområde.

Mål (utöver de allmänna målen i 1 kap. 9 § högskolelagen)

För att få lärarexamen skall studenten ha de kunskaper och de färdigheter som behövs för att förverkliga förskolans, skolans eller vuxenutbildningens mål samt för att medverka i utvecklingen av respektive verksamhet enligt gällande föreskrifter och riktlinjer. Studenten skall vidare kunna

– omsätta goda och relevanta kunskaper i ämnen eller ämnesområden så att alla elever lär och utvecklas,

– analysera, bedöma, dokumentera och värdera elevers lärande och utveckling i förhållande till verksamhetens mål samt informera och samarbeta med föräldrar och vårdnadshavare,

– förmedla och förankra samhällets och demokratins värdegrund,

– orientera sig om, förmedla, förankra och tillämpa gällande regelverk som syftar till att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever,

– orientera sig om, analysera och ta ställning till allmänmännsliga frågor, ekologiska livsbetingelser och förändringar i omvärlden,

– inse betydelsen av könsskillnader i undervisningssituationen och vid presentation av ämnesstoffet,

– självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och annan pedagogisk verksamhet samt delta i ledningen av denna,

– tillvarata och systematisera egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat som grund för utveckling i yrkesverksamheten,

– använda informationsteknik i den pedagogiska utvecklingen och inse betydelsen av massmediers roll för denna.

Studenten skall därutöver ha kunskap om betydelsen av läs- och skrivinlärning och om matematikens betydelse för elevers kunskapsutveckling.

För att få lärarexamen med inriktning mot undervisning i

- förskola, förskoleklass och grundskolans tidigare år skall studenten ha fördjupad kunskap i läs- och skrivinlärning och i grundläggande matematikinlärning,
- grundskolans senare år och i gymnasieskolan skall studenten ha fördjupad kunskap i att analysera och bedöma elevers kunskapsutveckling samt ha god kunskap i betygssättning.

Övrigt

Av det allmänna utbildningsområdet skall minst 10 poäng vara verksamhetsförlagda. Minst 10 poäng per inriktning skall likaså vara verksamhetsförlagda.

För att få lärarexamen skall studenten ha fullgjort ett självständigt arbete (examensarbete) om 10 poäng.

I examensbeviset skall anges vilka inriktningar och specialiseringar som studenten har fullgjort och för vilken undervisning eller verksamhet utbildningen är avsedd.

Härutöver gäller de mål som respektive högskola bestämmer.

Sjukhusfysikerexamen

Omfattning

Sjukhusfysikerexamen uppnås efter fullgjorda kursfordringar om sammanlagt 180 poäng.

Mål (utöver de allmänna målen i 1 kap. 9 § högskolelagen)

För att få sjukhusfysikerexamen skall studenten ha

- de kunskaper och färdigheter som krävs för att kunna arbeta som sjukhusfysiker,
- förmåga att förstå och kunna tillämpa matematiska och naturvetenskapliga metoder i all verksamhet med strålning inom hälso- och sjukvården,
- kunskaper om de fysikaliska och tekniska aspekterna av strålbehandling, nuklearmedicin, diagnostisk radiologi och användande av icke-joniserande strålning samt deras tillämpning i vårdarbetet,
- praktiska färdigheter för att kunna utföra erforderliga kvalitetskontroller av utrustning samt delta i kvalitetssäkringsarbetet av både utrustning och arbetsmetoder inom verksamheter med strålning,
- insikt i yrkesrollen som förbereder för lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper,
- god självkänedom och förmåga till inlevelse och därigenom, med beaktande av ett etiskt förhållningssätt och en helhetsbild av människan, ha förmåga att värna om patienter och deras närstående.

Härutöver gäller de mål som respektive högskola bestämmer.

